No. 1357 **Zaterdag 1 Januari 1910** **27ste Jaargang**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna. pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao 31 December.

Van 't Oud en 't Nieuw.

Wat toch de reden wel mag zijn, dat men algemeen zoo blijde is op Nieuwjaarsdag?

Is het de frissche bekoorlijkheid van *Het Nieuwe?*

Of het hoopvol verwachten van een mooien dag op een blijden, vroolijken morgen?

Ja, dat is het! De hoop doet ons het nieuwe jaar als een nieuw leven begroeten.

In plechtige, ernstige avondstemming van Oud Jaar hadden wij de droeve overtuiging, dat wij van het heden niets meer te verwachten hebben. Het heden was reeds verleden, de toekomst het eenige wat ons nog overblijft. En daar klampten wij ons aan vast met beide handen.

Zal het Nieuwe Jaar ons dan vreugde brengen en geluk, zooals wij elkander van harte toewenschen?

Wij hopen het, en daarom zijn wij allen zoo vol goeden moeds.

De geheime verlangens, welke een ieder in stilte koestert, en waarvan men in de toekomst de vervulling verwacht, naderen reeds dichter hunne bevrediging. Veel werd reeds verkregen, van wat wij vroeger hoopten. De, helaas, ook dikwerf ondervonden teleurstellingen zijn wij spoedig genoeg vergeten, maar alles wat onze hoop kan verlevendigen, houden wij vast met taai geduld.

Het is alles zoo echt menschelijk.

Voor het geluk geschapen, blijven wij immer zoeken naar ons „Verloren Paradijs"

Moge een ieder van ons dien gelukstaat, minstens voor een goed deel, in het Nieuwe Jaar terugvinden.

Wat voor iederen mensch afzonderlijk geldt in zijn particulier leven, vindt ook zijn toepassing in ons gezamenlijk leven als burgers van den Staat.

Telken jare opnieuw hopen wij op een betere, gelukkiger toekomst voor de ons dierbare Kolonie Curaçao.

En met reden mogen wij dat geluk thans verwachten, meer dan ooit.

De Kolonie maakte in de laatste jaren een crisis door, verkeerde als in een overgangstijdperk.

Daar zijn verblijdende teekenen, welke er op wijzen, dat de crisis zijn hoogste stadium schijnt bereikt te hebben en de ziekte een gunstiger wending zal nemen.

't Werd ook tijd, hoog tijd!

De Kolonie is niet alleen door dien lang aanhoudenden, ongezonden toestand uitermate verzwakt, maar zelfs geheel uitgeput. Als het Moederland ons niet zoo uitstekend had verzorgd en krachtig geholpen, zouden wij al lang bezweken zijn.

Moge die zwakte nu spoedig overwonnen worden en nieuw leven in ons stroomen, krachtig en frisch.

Welke die verblijdende teekenen dan zijn, die zooveel hoop geven op de toekomst?

Allereerst is daar de zeer groote belangstelling in het Moederland voor onze arme, noodlijdende Kolonie.

Hare Majesteit, onze geliefde Koningin, heeft herhaaldelijk hartelijke bewijzen gegeven van Hare warme belangstelling in onze Kolonie en hare bevolking — wij herdenken het met dankbare vreugde — de Hooge Regeering en de Volksvertegenwoordiging en de Nederlandsche Pers, in dagbladen zoowel als tijdschriften houden het oog voortdurend op ons gevestigd, en trachten door eendrachtige samenwerking genezing te vinden voor onze kwalen.

De Hollandsche ondernemingsgeest durft zijn geld wagen in ondernemingen op Curaçao.

Een hoogst verblijdend teeken. Nu het onderzoek van onze haven en de bebouwing onzer velden is voorgegaan zullen andere vereenigingen wel volgen. Mocht het spoedig weer worden een groote West-Indische Compagnie.

Het Panamakanaal nadert zijn voltooiing en de daarmede gepaard gaande verlegging en uitbreiding van het wereldverkeer is reeds in voorbereiding.

De politieke toestand van de ons omringende republieken, van zoo grooten invloed op ons economisch bestaan, zal nu spoedig geregeld moeten worden, daar de internationale handelsbelangen een rustigen vrede eischen en ook wel zullen weten te verkrijgen.

De omstandigheden worden hoe langer zoo gunstiger voor ons.

En, nu onze Kolonie bestuurd wordt door een Gouverneur, die hart heeft voor onze belangen en onze nooden kent, mogen wij de gegrond, hoop koesteren, dat van elke omstandigheid, welke in ons voordeel is, ook nuttig partij zal worden getrokken om de wederopleving van onze Kolonie zoo veel mogelijk te bespoedigen.

Met vertrouwen en vol hoop treden wij daarom blijde het nieuwe jaar in, onder Gods zegen verwachtend, dat eindelijk in 1910 Curaçao beginnen mag vooruit te gaan en weder op te leven.

Moge het Nieuwe Jaar onder ieder opzicht voor de Kolonie en hare Bestuurders en Bewoners een gelukkig en voorspoedig jaar zijn.

Zalig Nieuwjaar!

CHARLES DARWIN

EN

De Afstamming van den mensch.

Woensdag 24 November ll. werd in de Concertzaal van „Artis" te Amsterdam het eerste eeuwfeest van Charles Darwin's geboorte gevierd. Prof. HUGO DE VRIES en Prof. HUBRECHT hielden bij deze gelegenheid een redevoering. De redevoering van Prof. DE VRIES handelde over Darwin's bezoek aan de Galapagos-eilanden. In 't bizonder vragen wij echter de aandacht voor de rede van Prof. HUBRECHT:

„Darwin en de Afstamming van den Mensch."

Deze rede laat zich splitsen in twee gedeelten. Het eerste, van tamelijk militanten inhoud, handelt over den invloed, welke het menschelijk denken door het evolutiebegrip, voornamelijk in zijn toepassing op den mensch, sedert het verschijnen van Darwin's hoofdwerken, heeft ondergaan; het tweede bespreekt het vraagstuk van de afstamming van den mensch, dat in het eerste eigenlijk reeds opgelost wordt, ondersteld, van het standpunt van prof. Hubrechts eigen wetenschap: de embryologie en vergelijkende zoölogie.

Wel onnoodig te zeggen, dat het tweede gedeelte ons verreweg het belangwekkendst voorkomt.

Uit het eerste zij alleen aangestipt de tegenstelling, daarin beschreven, tusschen dr. Kuyper, die zich een bitter tegenstander van het evolutiebegrip toonde, en den beroemden Jesuïetenpater Wassmann, welke dit begrip op grond van eigen studiën (met verschillende beperkingen, voor planten en dieren) aannam; alsook en in verband hiermede tusschen „de groote rek en plooibaarheid en daarmede de grootere duurzaamheid der Roomsch Katholieke Kerk in vergelijking met de protestantsche geloofsovertuiging" — al was het „juist het protestantisme en de reformatie, die aan de vrije gedachte den weg hebben gebaand". enz.

Uit het tweede, wetenschappelijke gedeelte der rede van prof. Hubrecht, speciaal handelende over de resultaten, welke het onderzoek aangaande den oorsprong van den mensch heeft opgeleverd, willen wij thans het een en ander mededeelen.

Ziehier allereerst, hoe met den phantastischen „oermensch" van allerlei populaire geschriften, alsook met den fameuzen Pithecanthropus wordt afgerekend!

„Ongetwijfeld heeft in de eerste tien jaren van de vijftig, die wij heden herdenken, overdrijving plaats gehad, waarvan Dawin zelf zich evenwel zorgvuldig onthouden heeft. Sommigen vonden er een pervers genoegen in om de beide dichterlijke idyllische paradijsfiguren door een harigen chimpansee of een woesten gorilla te vervangen. In prent en geschrift, ja, zelfs in de plastische kunst werd hier meer dan eens gezondigd, zelfs toen op de Parijsche tentoonstelling van 1900 aan het levensgroote model van Pithecanthropus erectus (de rechtstandige menschaap) eene eereplaats werd ingeruimd.

„Het is toch een feit dat omtrent den eventueelen dierlijken voorvader van den mensch *niets positiefs bekend* is en meer en meer vestigt zich de overtuiging dat anthropoïde apen in het zoölogisch museum en niet in een zuiver anthropologische verzameling te huis behoort. En ook de allerlaatste vondsten van fossiele menschelijke overblijfselen: de Homo Heidelbergensis en vele anderen dragen er — meer dan velen lief is — toe bij om de periode waarop de ontwijfelbare fossiele mensch geleefd heeft, steeds verder terug te schuiven in de opeenvolging der geologische formaties. De tertiaire mensch, waaraan zoolang getwijfeld is geworden, heeft met de ontdekking der eolithen, — die belangrijke steenen werktuigen uit Plio en Mioceen — zijn intrede in de wereld gedaan en zoo wij hem in geïllustreerde tijdschriften als een dichtbehaard wezen met woeste gelaatstrekken vinden afgebeeld, dan hebben wij in die beharing weer niet met waarneming maar met imaginatie te doen."

„*Niets positiefs bekend*" — de spatieering is van prof. Hubrecht zelven in „De Gids." Hoe staat het dan met sommige veronderstellingen, bijv. met de veronderstelling „dat een der aapachtige voorouders van den mensch het spraakvermogen, dat thans een der hoofdverschillen vormt tusschen den mensch en alle overige schepselen, „gaandeweg" zou verkregen hebben?

„En onder de Primaten heeft ook de mensch weder een zeer centrale plaats en valt alleen op één punt eene geweldige specialisatie te onderkennen, n. l. op de ontwikkeling van de gearticuleerde spraak en de daarmede samengaande sterkere ontwikkeling van het centraal zenuwstelsel. Wanneer en waar in de zich achter ons uitstrekkende afstammingslijn die gearticuleerde spraak het eerst is opgetreden, vermag niemand te zeggen. De waan van den dag is dat ze- [illegible] thans uitgestorven soorten van [illegible]poïde apen, gaandeweg dit vermogen erlangd hebben. Maar het be[illegible] daarvoor is nog niet geleverd. [illegible]e opvatting — maar ook voor [illegible] kan ik geene bewijzen aanvoeren — is deze, dat het spraakvermogen veel ouder is dan algemeen wordt aangenomen en dat onder de Primaten naast de opklimmende lijn die naar den mensch voert, talrijke andere loopen die veeleer van degeneratieve beteekenis geweest zijn en waarvan die der anthropomorphe apen de ons naast verwante is. Nog vroegere afsplitsingen zijn die waaruit de overige apen van Oude en Nieuwe Wereld ontsprongen zijn: geen van allen ligt intusschen op de directe afstammingslijn van den mensch."

Dus acht prof. Hubrecht het waarschijnlijker dat de apen van menschachtige wezens, dan dat de mensch van aapachtige wezens afstamt. Maar ook voor het eerste is „het bewijs nog niet geleverd." „Intusschen komt er ook naar de zijde der evolutionisten een kentering." Hiermede worden enkele mededeelingen ingeleid omtrent de Mutatie-leer van De Vries, die, op zeer gewichtige punten met de evolutie-leer van Darwin volkomen in strijd is. Terzelfder tijd wordt door den geleerden spreker, wiens studiën zich voornamelijk bewogen op embryologisch gebied, nog eens de onzekerheid van alle tot dusver bekende vondsten met betrekking tot de alleroudste geschiedenis van het menschengeslacht in het volle licht gesteld en den spot gedreven met den „beenderen-cultus" van sommige anthropologen en samenstellers van menschelijke geslachtslijsten.

„Intusschen, wij zagen dat er ook naar de zijde van de evolutionisten eene kentering komt.

„De individueele verschillen tusschen planten en dieren mogen niet langer als de eenige factoren gelden, die in den strijd om het bestaan tot het ontstaan van nieuwe soorten aanleiding geven. In de plaats daarvan stellen zich als gewichtiger uitgangspunten voor de nieuwe plant of het nieuwe dier geheimzinnige, af en toe opduikende verschuivingen in het levende protoplasma dat ons allerwege omringt. Die verschuivingen aan Darwin wél bekend en door hem herhaaldelijk besproken en met groote scherpzinnigheid in zijne erfelijkheidshypothese tot haar recht gebracht, worden door Hugo de Vries — die haar ons zooveel beter heeft doen kennen — mutaties genoemd. Met de mutatieleer wordt een nieuw hoofdstuk in de geschiedenis der evolutie opgeslagen en wij, Nederlanders, mogen er ons over verheugen dat met de ontcijfering van de nieuwe bladzijden hier te Amsterdam, door een der onzen, het eerste begin werd gemaakt.

„Dat het mutatieverschijnsel ook voor de dierenwereld geldigheid bezit kan nauwelijks betwijfeld worden, ook al moeten wij erkennen dat de doorvorsching er van op zoologisch gebied met zooveel grooter moeilijkheden te kampen heeft.

„En thans reeds kunnen wij zeggen, mede op grond van hetgeen zoo straks vluchtig werd aangestipt, dat de mutanten die aan den mensch zijn vooraf gegaan minder talrijk en van andere gedaante geweest zijn dan de welhaast vijftig jaren oude stamboom, die van Haeckel's signatuur voorzien is, ons zou willen doen gelooven. Kras uitgedrukt is er op dit moment evenveel te zeggen voor een degeneratie-verschijnsel van meer menschachtige stamvormen tot verschillende apenfamilies, als voor eene afstamming van den mensch uit de apen. Bij deze beschouwingswijze hebben zich in latere jaren een toenemend aantal anatomen en anthropologen aangesloten, maar toch is zij nog verre van algemeen. Men is zóózeer gewoon geraakt de feiten, die voor de stamontwikkeling bewijskracht bezitten, uitsluitend op het gebied der fossiele overblijfselen te zoeken en heeft, wat de phylogenese van het paard, van de olifanten en van andere hoefdieren betreft, reeds zóó overweldigende resultaten bereikt, dat een natuurvorscher, die buiten het gebied der tastbare beenderencollecties bewijsmateriaal voor afstammingshypothesen verzamelt, voorloopig nog in kwaden reuk staat. En niet ten onrechte, zoolang zoodanige hypothesen niet in andere waarschijnlijkheidsgronden krachtigen steun vinden. Maar men hoede zich voor eenzijdige beenderencultus. Reeds zijn op het gebied dat ons het naaste ligt: het gebied der menschelijke overblijfselen, reuzenverzamelingen — vooral van schedels — bijeengebracht, reeds stijgt in verheugende mate het aantal gewichtige fossiele schedels die den lange jaren zoo geïsoleerd gebleven Neanderthaler komen omringen. Maar zelfs de uiterst nauwkeurige afmetingen en de omvangrijke studiën van een Schwalbe kunnen niet verhinderen, dat door sommige deskundigen zelfs de Neanderthaler als een dierlijk, niet als een menschelijk overblijfsel beschouwd wordt, terwijl anderen trachten aan te toonen dat juist deze schedel geheel binnen de normale schommelvariaties van het menschelijk schedeldak een plaats vindt.

„Kortom de fossiele overblijfselen moeten toch altijd weder door menschenhersenen verwerkt en verklaard worden; hunne waarde is dus niet uit zich zelf grooter dan die welke aan vergelijkend embryologische bespiegelingen toekomt. En wij mogen veilig het goed recht bepleiten van den embryoloog, die, op Darwin's „Descent of Man" voortbouwend, mede stem in het kapittel verlangt, zoodra de door hem verkregen uitkomsten omtrent de allervroegste ontwikkelingsphasen van de zoogdierorden niet te misduiden vingerwijzingen geven omtrent den onderlingen samenhang der dingen."

Wij maken hier even opmerkzaam op de kostelijke verklaring (!) van het optreden van nieuwe Soorten volgens de Mutatieleer van De Vries door „geheimzinnige, af en toe opduikende verschuivingen in het levende protoplasma, dat ons allerwegen omringt."

„Nog eenmaal: „panta rhei" (alles stroomt, alles is in beweging) ook 's menschen begrippen omtrent zijn plaats in het heelal, omtrent zijn bewustzijn en omtrent zijne verantwoordelijkheid. En ik kan niet inzien dat de openhartige erkentenis van de volslagen ontoereikendheid van ons kenvermogen om tot eene bevredigende oplossing te geraken van de tallooze vragen, die zich, aan dit alles vastknoopen, minder menschwaardig zou zijn dan die andere door mij ten volle geëerbiedigde erkentenis dat, waar het verstand niet reikt, het geloof aan het woord behoort te komen. Hier beslisse — zooals het ook reeds in de oudste tijden was — een ieder voor zich zelf. Maar dan roepe hij zich toch ook het beeld voor den geest van den man, dien wij heden eerbiedig herdenken, van Charles Dawin."

Deze laatste uitspraken kunnen wij ad notam nemen. Opnieuw wordt daardoor niet minder dan door de voorafgaande citaten vastgesteld, dat ons katholiek christelijk geloof van de zeker vastgestelde feiten en van de echte wetenschap, welke deze feiten onvervalscht, naar waarheid mededeelt, niets te duchten heeft. Jammer alleen, dat zóóveel weinig- en halfontwikkelden onder ons in gevaarlijke en noodlottige dwaling worden gebracht door hetgeen hun geheel ten onrechte als resultaat der wetenschap wordt voorgezet.

———(o)———

President Taft's Boodschap.

In scherp contrast met de stormachtige epistels die zijn voorganger gewoon was bij korte tusschenpoozen aan het Congres, en daardoor aan zijn land te richten, wordt de boodschap van President Taft aan het een en zestigste Congres algemeen geroemd om haar soberen en waardigen toon en optimistische stemming.

Na de mededeeling dat de verhouding der Vereenigde Staten tot de vreemde mogendheden over het geheel vriendschappelijk is, spreekt de president over de verhouding tot de verschillende regeeringen in 't bizonder.

De kwestie tusschen de Ver. St. en Groot-Brittanje aangaande de visscherij op de Noord-Atlantische kust is aan een gerechtshof onderworpen, gevormd uit leden van het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag.

„De Amerikaansche rechten onder het visscherijartikel van het tractaat van 1818 zijn gedurende bijna zeventig jaren een geschilpunt geweest tusschen de Ver. St. en Groot-Brittanje. De daarmee verbonden belangen zijn van groot belang voor de Amerikaansche vischvangst-industrie, en de finale oplossing van het geschil zal een bron van voortdurende verbittering en klachten uit den weg ruimen. Dit is het eerste geval van zoo groote internationale kwestie dat aan het Arbitragehof in Den Haag onderworpen is."

Bij tractaat van 11 April 1908 tusschen de Ver. St. en Groot-Brittanje werden twee gemachtigden benoemd om nauwkeurig de internationale grenslijn te bepalen tusschen de Ver. St. en Canada in de wateren van de Passomaquoddy-baai. Daar deze het echter binnen den bepaalden tijd niet eens konden worden is het thans noodzakelijk geworden de toevlucht tot het scheidsgerecht te nemen.

Onderhandelingen voor een internationale conferentie om bepalingen te verkrijgen voor het behoud en de bescherming der bont-zee-robben in de Noordelijke stille oceaan vorderen met de regeering van Groot-Brittanje, Japan en Rusland en geven hoop voor een bevredigende oplossing.

De Congo-quaestie.

Tegenover de annexatie van de Congo door België nemen de Ver. St. de houding aan van welwillende aanmoediging, verbonden met een vast vertrouwen dat het goede werk de wijsheid die het beziel zal rechtvaardigen en aan de eischen van het menschelijk gevoel over de geheele wereld zal voldoen.

Krachtens een besluit in de laatste zitting van het congres werd een commissie op Amerikaansche kruisers naar Monrovia gezonden om de belangen der Ver. St. en haar burgers in Liberia te onderzoeken. Met enthusiasme is deze allerwege ontvangen en herhaaldelijk werd de hoop uitgesproken dat deze regeering haar weg klaar mocht zien om de critieke positie der republiek, voortkomende uit uitwendige zoowel als inwendige en financieele moeilijkheden, te verlichten.

De president bracht in herinnering dat het belang der Vr. St. in de republiek Liberia voortspruit uit het historisch feit van de stichting der republiek door de kolonizatie van Amerikaansche burgers van het Afrikaansche ras. In een vroeger tractaat met Liberia is een bepaling, volgens welke de Ver. St. kunnen opgeroepen worden voor raad of bijstand. Krachtens deze bepaling, en in den geest van de zedelijke betrekking der Ver. St. tot Liberia vroeg deze republiek verleden jaar om bijstand in de oplossing van enkele harer nationale problemen, en daarom werd de commissie gezonden. Haar rapport is juist voltooid en thans in onderzoek bij het Departement van Staat, en er bestaat hoop op enkele heilzame maatregelen.

Turkije.

Zijne Majesteit Mahomed V, Sultan van Turkije zond een speciaal gezantschap om zijn troonsbestijging aan te kondigen. Door den overgang van het Ottomanische rijk tot een constitutioneele regeering met een parlement en vooruitstrevende moderne politiek van hervorming, door den vooruitgang van Servië tot een constitutioneel gouvernement, is het prestige der Vr. St. in die streken zeer verhoogd, onder den vreedzamen invloed van Amerikaansche scholen, universiteiten en zendelingen. Daarom bestaat er alle reden om een grooter aandeel in den handel met deze landen te verwachten, vooral, sinds het Amerikaansche kapitaal meer en meer de vreemde landen en de Amerikaansche producten de vreemde markten zoekt.

De Monroe-leer.

De Pan-Amerikaansche politiek, of Monroe-leer blijft onveranderd, al is de vrees die tot haar ontstaan aanleiding gaf, bijna verdwenen. De ontmoeting met president Diaz en de groeten op Amerikaanschen en Mexikaanschen bodem gewisseld toonen de innige en hartelijke betrekking die er tusschen deze republieken en het Zuiden bestaat. Alle kwesties op één na met Venezuela zijn bij gelegd, en deze ééne zal voor het Hof in Den Haag beslist worden.

De Sanitaire verbeteringen en publieke werken in Cuba maken goede vorderingen. De inning der rechten van de Dominicaansche republiek, door den algemeenen ontvanger, die door den President der Ver. St. volgens de conventie van 8 Februari 1907 wordt aangewezen, is op een bevredigende wijze geslaagd.

Nicaragua.

Sinds de Washington-conventie van 1907, deed men bijna voortdurend een beroep op de regeering der Ver. St. zooals voor de vijf centraal-Amerikaansche republieken achtereenvolgens geschiedde – voor de handhaving der conventie. Bijna alle klachten waren gericht tegen het Zelaya-bestuur van Nicaragua, dat Centraal-Amerika in voortdurende spanning hield. De antwoorden waren ten allen tijde conservatief en vermeden, zooveel mogelijk, elken schijn van tusschenkomst, ofschoon het duidelijk is dat de geographische nabijheid en de Amerikaansche belangen in Centraal Amerika aan de Ver. St. een zeer speciale positie verschaffen in de zône dezer republieken en de Caraibische zee. Het is niet noodig hier te wijzen op de geduldige pogingen der Ver. St, om den vrede en de welvaart onder deze republieken te bevorderen, pogingen die door de meeste hoog gewaardeerd worden; evenmin is 't noodig om over de onuitsprekelijke barbaarschheden en de onderdrukking door het Zelaya-gouvernement uitgeoefend, te spreken. Het gouvernement is bezig de waarheid dezer verhalen te onderzoeken.

China.

De Chineesche reform-plannen, als de afschaffing van privilegies met een gematigde en geëvenredigde verhooging van de invoerrechten en een hervorming der koers, zullen voor den vreemden handel zoowel als voor de chineesche belangen van groot voordeel zijn. Vandaar dat „deze regeering" zegt Taft, „zal trachten deze maatregelen en de noodige instemming der geïnteresseerde mogendheden te vergemakkelijken."

Wij ook de leening voor het groote spoorweg-project een praktische toepassing is der opendeur-politiek door de medewerking der geïnteresseerde mogendheden met China zoowel als door de betrekking tot bovengenoemde hervormingen, wordt de deelneming van Amerika als van groot nationaal belang beschouwd. Een groep Amerikaansche bankiers van internationale reputatie en groote fondsen hebben zich reeds bereid verklaard. Dit zal een machtigen stoot geven aan den Amerikaanschen handel in 't verre oosten.

De besluiten van de opium-conferentie, verleden lente te Shanghai op uitnoodiging der Ver. St. gehouden, zijn 't gouvernement overgelegd. Het rapport toont dat China een aanzienlijken stap vooruit doet en flinke pogingen aanwendt tot de uitroiing der opium-kwaal.

De vrees, in sommige kringen gekoesterd, ten gevolge eener bepaling der Chineesch-Japansche conventie van 9 September, dat men een monopolie zocht te stichten van mijnexploitaties langs den Zuid Manchoerijnschen en Antoeng-Moekdenspoorweg, waardoor de Amerikanen van een groot veld van onderneming, waaraan zij krachtens een tractaat met China gerechtigd waren deel te nemen, zouden worden buitengesloten, is na een nauwkeurig onderzoek en na uitdrukkelijke verklaring der Chineesche en Japansche regeering ijdel gebleken.

Japan.

De betrekkingen met Japan blijven vriendschappelijk, terwijl een revisie van het bestaande tractaat, dat in 1912 eindigt, reeds bij beide regeeringen in studies genomen is. Het Departement van Staat neemt de geheele of gedeeltelijke revisie in overweging van het bestaande tractaat met Siam, dat in 1856 gesloten, nu in vele bepalingen uit den tijd is.

Bezuiniging.

Ernstig beveelt de president aan de actie van het congres aan de begrooting, door het Departement van Staat ontworpen, en vooral de wetgeving door den brief van den Secretaris van staat aangegeven, waardoor het mogelijk zal worden om de reorganizatie van het departement op moderne voet te ontwikkelen en te bestendigen, zoodat het een door en door krachtdadig instrument is om den Amerikaanschen handel en de Amerikaansche belangen in den vreemde te bevorderen.

„De voornaamste kwestie voor dit bestuur is wellicht die van de bezuiniging van uitgaven en de vermeerdering der inkomsten. Het deficit van het laatste fiskaal jaar en het zeker deficit van het loopende spoort het Congres aan om een grootere verantwoordelijkheid te werpen op de uitvoerende macht en den beheerder der schatkist, dan tot hiertoe bij statuut verklaard was. Deze verklaring legt aan den beheerder der Schatkist den plicht op alle begrootingen van de uitvoerende departementen, bureau's en kantoren van uitgiften, in het volgende fiskaal jaar noodzakelijk, te verzamelen, en een begrooting te maken van de inkomsten in dezelfde periode: zóó men aldus een waarschijnlijk deficit zal aantoonen, dan is 't de plicht van den president om de wijze waarop men hieraan kan tegemoet komen, aan te geven."

Het rapport van den Secretaris toont dat de gewone uitgaven voor het loopende fiskaal jaar, dat 30 Juni 1910 eindigt, de begrootte inkomsten met $ 34.075.620 zal te boven gaan. Zoo men bij dit deficit de som voegt voor het Panama-kanaal uit te geven, $ 38.000.000 bedragende, en $ 1.000.000 op de staatsschuld te betalen, zal het deficit stijgen tot een totaal van $73,075.620. Dit deficit stelt de Secretaris voor te bestrijden door de opbrengst van obligaties, uitgegeven om de kosten van het Panama-kanaal te betalen. De president keurt dit voorstel goed.

Om een deficit voor het volgende fiskaal jaar te vermijden schreef hij de hoofden der departementen in de voorbereiding der begrootingen voor, om ze zoo laag mogelijk te maken, overeenkomstig de gebiedende noodzakelijkheid. Het gevolg ervan is geweest, dat de begrooting van de uitgaven voor het fiskaal jaar, eindigende 30 Juni 1911, $ 55.663.000 minder zijn dan het totaal voor het loopende, en $94.000.000 minder dan de begrootin voor dat jaar. Voor zoover de Secretaris in staat is een oordeel te vormen over de toekomstige inkomsten en ze te vergelijken met de uitgaven voor het volgende jaar, 30 Juni 1911 eindigende, ingesloten de uitgaven voor het Panama kanaal en de staatsschuld, zal er geen deficit, doch een klein surplus zijn van $713.000.

Het is echter onmogelijk de kosten van de permanente administratie zeer te verminderen, zonder een volledige reorganisatie van de bureaux, kantoren en de departementen. Hiervoor heeft het Schatkist-departement een onderzoek ingesteld door een der meest bekwame accountants der Ver. St. Het resultaat van zijn werk in twee of drie bureaux dat twee of meer jaren zou vereischen voor het geheele bestuur, heeft aangetoond dat er veel plaats voor verbetering en gelegenheid voor vermindering is in de kosten en verhooging van de werkzaamheid der Administratie. Het maakt een voorwerp van onderzoek uit middelen te vinden om de verhoogde werkzaamheid van elken ambtenaar te verhoogen. De president zegt vernomen te hebben, dat men in de beide Huizen van 't Congres en misschien ook in den lande sterk tegen de vaststelling der civiele jaarwedden is, hetgeen natuurlijk is voortgekomen uit den zwaren last van militaire jaarwedden.

Doch, zegt hij, wij kunnen, met het oog op den stijgenden prijs der levensmiddelen, niet hopen geld te sparen door eene vermindering der salarissen. Eerder is een verhooging dan vermindering noodzakelijk; en de eenige middelen van bezuiniging zijn bestaan in 't getal der ambtenaren te verminderen en de gemiddelde werkzaamheid te verhoogen.

Bedrog.

Met spijt maakt de president melding van de ontdekking van uitgebreide bedriegerijen bij de inning der rechten te New-York, waarbij een groot aantal van de ondergeschikte beambten bij 't wegen en bij andere afdeelingen direkt betrokken zijn en waarbij de Amerikaansche suiker-raffineerderij-Compagnie en andere de bevoordeelden waren.

Het bedrag bestond in het betalen van rechten op het onderwicht van suiker. Het Gouvernement heeft alles wat hem ontstolen is van de suiker-Compagnie terug ontvangen; doch in het contract van schikking stond het uitdrukkelijk voorbehoud dat men de crimineele vervolging van allen die verdacht werden niet zou verhinderen. Talrijke vervolgingen zijn tegen de beambten ingesteld. Het schatkist-departement en het departement van Justitie stellen alle pogingen in 't werk om alle misdadigers te ontdekken, de beambten der Compagniën incluis die in 't geheim van 't bedrog waren.

Het nieuwe Tarief.

Twee bepalingen van de nieuwe tariefwet vragen een speciale vermelding. Krachtens de „maximum-en minimum-clausuul" is 't de plicht der uitvoerende macht om de wetten en praktijken van andere landen met betrekking tot den invoer in deze landen van produkten en koopwaren der Ver. St, na te gaan, en zoo de uitvoerende macht deze wetten en praktijken niet al te partijdig vindt tegen de Ver. St. zullen de minimumrechten, die in de wet bepaald zijn in werking treden. Indien de president dit niet bevindt, zullen de maximum-rechten, d. i. een verhooging van 25 percent ad valorem boven de minimum-rechten van kracht zijn. Men heeft de vrees uitgedrukt, dat deze macht en plicht der „Uitvoerende„ tot een tarieforloog zal voeren. De president echter gelooft en hoopt dat 't zoover niet zal komen, daar de termen „al te partijdig" zeer wijd zijn, zoodat het niet alleen voldoende is, dat er van den kant van dat land onderscheid gemaakt wordt, maar ook een „onbehoorlijk onderscheid", d. i. zonder goede reden.

(wordt vervolgd)

Curaçaosch Allerlei.

(Koloniaal Verslag)

1909.

De voornaamste in het jaar 1908 door het departement van openbare werken verrichte werkzaamheden waren de volgende.

Triangulatie. De triangulatie van het eiland Aruba werd begonnen en voltooid.

De driehoekspunten van het net zijn met palen van beton, voorzien van nummerplaatjes in portlandcement, aangegeven.

In den frontmuur van het fort Zoutman in de Oranjestad werd een merkbout met plaatje aangebracht, waarvan de hoogte boven A. P. (Aruba Peil) 3 M. bedraagt.

Met de triangulatie van het eiland Bonaire werd begonnen.

Topographische opneming. De topographische opneming van het eiland Curaçao werd voortgezet. Er werden ongeveer 188 K.M². in teekening gebracht.

Eenige voltooide bladen konden naar Nederland worden opgezonden om gedrukt te worden.

In den loop van het afgeloopen jaar werden twee leerlingenopnemer aangesteld, waarvan één in November j.l. zoover gevorderd was, dat hij onder toezicht van den opnemer kon beginnen met arbeid voor de opneming te leveren.

Onderhoud en herstelling der landsgebouwen, enz. Behalve het gewoon onderhoud aan de lands- en militaire gebouwen, hadden de volgende werkzaamheden plaats.

Ten einde het optrekken van zeewater in de muren van de politiewacht aan de Overzijde en nabij de Koningin Emmabrug gelegen, te voorkomen, werd in de kleimuren, ter hoogte van het plint, een laag metselwerk en portlandcementspecie aangebracht. De kiosk aan de Overzijde onderging eene vrij belangrijke herstelling aan hout- en metselwerk en werd geheel opnieuw geverfd.

In het Riffort werden ten behoeve van het station voor draadlooze telegraphie verschillende werkzaamheden uitgevoerd, zooals het aanbrengen van fundeeringen voor de ijzeren torens, het inrichten van een lokaal voor het seinstation, van een lokaal voor den motor, van een lokaal voor de accumulatorenbatterij, van logies voor het seinpersoneel enz.

Het leprozengesticht, het woonhuis op Mundo Nobo en het buskruitmagazijn aan het Schottegat ondergingen vrij belangrijke herstellingen. In 't hospitaal op Plantersrust werd een nieuw desinfectielokaal, tevens waschhuis, bijgebouwd.

Voor den cultuurtuin werd een windmolen aangeschaft en een put gegraven, waarbij een reservoir werd gebouwd. Verder werden voor de proefvelden naamborden en verschillende hekdeuren aangemaakt, terwijl een voorraad ijzerdraadafsluiting in het magazijn werd opgelegd. Ook werden houten en beton-goten voor het nemen van vergelijkende proeven voor bespoelingsinrichtingen vervaardigd.

In het fort Amsterdam ondergingen de kapiteinswoning en woning no. 9 benevens de woning van den postdirecteur vrij belangrijke herstellingen, terwijl het ontvangerskantoor vergroot werd. In de walgang werd aan de zijde van Pietermaai aan een nieuwe sortie begonnen.

Bij de Wilhelmina-, Hendrik- en Emmaschool werden schooltuintjes aangelegd.

Nabij de vleeschmarkt werd eene groentemarkt ingericht.

Het in verband met de herziening der belastingen voor douanekantoor en entrepot gehuurde gebouw werd eenigszins gewijzigd en voor het doel ingericht.

Nabij Suikertuintje werd een aloëoven, geschikt voor het stoken met steenkolen, opgericht.

Een gedeelte van 't Bargebad werd als vischvijver ingericht, terwijl met den aanleg van een vischvijver op de plantage Brakkeput Abau werd begonnen.

Voor de regenbakken werd, ten einde geleidelijk meer eenvormigheid in het model van de daarvoor gebruikte pompen te brengen, een voorraad pompen in het magazijn opgeslagen.

De desinfectieoven op Beekenburg vereischte eene belangrijke herstelling, terwijl verder proeven genomen werden met desinfectie van gebouwen en schoeners, waarvoor o. a. een Clayton-apparaat werd aangeschaft.

De vuurtoren en wachterswoningen op Bonaire werden, op het plaatsen van het licht na, voltooid.

Voor verbetering van de haven (de Paardenbaai) op Aruba en den aanleg van een steiger op Saba werden verschillende voorbereidende werkzaamheden verricht.

De meteorologische waarnemingen in het fort Amsterdam hadden geregeld plaats, terwijl op het eiland Curaçao geregeld gegevens omtrent den regenval en den grondwaterstand werden verzameld.

Behalve het gewoon onderhoud aan de straten en wegen hadden de volgende min of meer belangrijke herstellingen enz. plaats.

Aan het Rifbruggetje werd een oprit aangebracht. De Breedestraat Overzijde, de samenkomst van den Roodeweg en den Kortijnweg, de Hoogstraat, de Willemstraat, de berg Altena, de Pietermaaiweg, en de Ruyterkade, de Vianenweg, de weg naar het fort Nassau en andere straten en wegen ondergingen belangrijke voorzieningen en verbeteringen. Nabij Suikertuintje werd een duiker in den weg aangebracht, terwijl bij Weto, Fuik, Veeris, Papaja en Savonet vrij belangrijke metselwerken enz. werden uitgevoerd om uitspoeling bij zware regenbuien te voorkomen. Door ophooging en uitgraving, gedeeltelijk met behulp van explosieven, werden de hellingen van den Grooten en Kleinen Berg aanzienlijk verbeterd.

De Gouvernementskade nabij de van den Brandhof-brug werd nagenoeg geheel vernieuwd, terwijl de de Ruyterkade en de Handelskade groote reparatie vereischten. In het Rifwater werd ter hoogte van de smederij een nieuwe steiger gebouwd en daarop een kraan, afkomstig van het artilleriepark, geplaatst.

De naphtasloep werd geregeld onderhouden, terwijl voor eene behoorlijke bediening van de seinposten en den vuurtoren in het Waterfort en dien op Klein Curaçao werd zorg gedragen.

Op het stoomwezen werd toezicht uitgeoefend.

In het belang van de waterverschaffing werden 50 contracten voor damaanleg op plantages en huurgronden op Curaçao, Bonaire en Aruba afgesloten, terwijl 13 contracten van het vorige jaar voor Curaçao nog onder handen waren.

Verder had van Gouvernementswege damaanleg plaats in de vallei van Scherpenheuvel en op de gouvernementsdomeinen „Rust", „Kent U zelven" en „Flip".

De baggertoestellen, vaartuigen, boeien enz. werden geregeld onderhouden.

De uitgebaggerde hoeveelheid specie bedroeg 2256 M³. Met den beugel werden het Waaigat en het Rifwater schoon gehouden. Voor het aanleggen van een tweede bruggetje over het Rifwater werden de noodige materialen aangeschaft.

De landsgebouwen op de andere eilanden der kolonie werden zooveel mogelijk hersteld en de straten en wegen in goeden staat gehouden.

Op Aruba werden geen nieuwe werken uitgevoerd. Van de „Aruba Gold Concession Ltd." werden een paar groote loodsen aangekocht. Verder werd een recherchevaartuig aangeschaft, ter vervanging van een dat te klein voor den dienst was gebleken en op publieke veiling verkocht werd.

Op Bonaire werden op de Noord-Oostkust van de plantage „Bolivia", op gouvernementsterrein aan zee, een vuurtoren en een opzichterswoning gebouwd. Ten behoeve van den loodsdienst ter Lage Westkust werd eene roeiboot aangeschaft. De openingen van twee bronnen, gelegen in de Savaan, werden vergroot en daarna van een ringmuurtje voorzien, ten einde het verontreinigen van het drinkwater te voorkomen. Verder werden bij wijze van werkverschaffing twee vergaderbakken uitgediept en vergroot. De put „Doos poos" onderging eene deugdelijke reparatie.

Het fort Amsterdam op St. Martin werd voorzien van een nieuwen ijzeren vlaggestok en een nieuw seintoestel. Verder werd er een aanvang gemaakt met het leggen van eene kade bij het Zoutwatermeer.

Op St. Eustatius werden twee reservoirs bij „Taylor's well" in Oranjestad aangebracht en een katoenhuis aan de Baai ingericht; voorts werd met het openleggen van buitenwegen in het Noordelijk heuvelland begonnen.

Op Saba zijn de straatlantaarns, die door den storm in Maart 1908 veel schade hebben geleden, gerepareerd, terwijl ook de loodsboot de noodige herstellingen onderging. In de maand Juli 1908 werd het inschroeven aan de Ladderbaai van ijzeren pijlers voor den aldaar te bouwen steiger beproefd; het werk is echter niet gelukt wegens de woelige zee en zal te gelegener tijd opnieuw beproefd worden.

Nieuwsberichten.

Curaçao

Welkom.

Zaterdag zijn hier met de *Prins der Nederlanden* aangekomen de Heer en Mevrouw J. H. J. Hamelberg, en de Heer en Mevrouw J. W. Aalst. Laatstgenoemde Heer is Directeur der Eerste Curaçaosche Sisalonderneming.

Een groote voldoening moet het zijn voor den Heer Hamelberg zijn vele moeiten eindelijk bekroond te zien met de oprichting en vestiging van deze Sisalonderneming op Curaçao. Van harte hopen wij, dat de onderneming niet slechts slage, maar zóó voordeelig werke, dat zij zich geleidelijk kan uitbreiden over de verschillende eilanden onzer Kolonie. Daar de onderneming wel in hoofdzaak zich toelegt op de verbouwing van sisal, maar ook als nevenzaak andere cultures wil beproeven, kan deze onderneming van zeer groot belang worden voor de wederopleving onzer eilanden.

Wij achten het een feit van geen geringe beteekenis, dat eindelijk de Hollanders weer eens zaken gaan doen op Curaçao.

Moge deze Eerste Onderneming nog door vele andere gevolgd worden.

West-Indie.

In October ll. verscheen bij den uitgever S. L. van Looy te Amsterdam No. 2 der *Handelskaarten met Tekst.*

Met vreugde begroeten wij deze hoogst belangrijke uitgave, daar zij handelt over West-Indië, d. w. z. over de Nederlandsche Kolonies Suriname en Curaçao, alsmede over de Zuid-Amerikaansche eilanden en republieken.

De wakkere Hollandsche koopmansgeest heeft het groote voordeel gezien van nauwere handelsbetrekkingen met de Zuid-Amerikaansche Staten en wekt het Hollandsch Kapitaal op zijn voordeel te zoeken in den handel met deze rijke, vruchtbare landen. Die uitgestrekte terreinen liggen veelal nog braak en wachten slechts op ontginning.

Als tusschen- en kolenstation kan ook Curaçao bij uitbreiding der Nederlandsche scheepvaart op Zuid-Amerika menig voordeel behalen.

Het hoogst nuttige boek met zijn rijke gegevens omtrent landbouw, veeteelt, visscherij, handel en nijverheid in de ons naburige landen geeft wellicht ook eenige goede voorbeelden welke in onze Kolonie met succes kunnen worden gevolgd.

Ter opwekking laten wij hier een groot en voornaam deel der inleiding onverkort volgen:

„Nederlandsch West-Indië van een zakenstandpunt beschouwd te zien; voor Suriname en de Nederlandsche eilandengroepen de plaats aan te wijzen, die zij innemen als deel van het handelsgebied, dat door het Panamakanaal weldra de aandacht van de geheele wereld tot zich zal trekken; dit zakelijk doel heeft den bewerker voor oogen gestaan bij de samenstelling van het tweede nummer der serie: Van Looy's Handelskaarten met tekst.

„Dat wij ons — schrijft de heer O. Kamerlingh Onnes — niet hebben bepaald tot het Nederlandsch overzeesch gebied alleen, had eene goede reden; onze groote stoomvaartlijn in gindsche gewesten, de Koninlijke West-Indische Maildienst, beperkt haar terrein ook niet tot enkel Nederlandsch West-Indië, zij bedient behalve Suriname en Curaçao, ook Britsch Guyana en Venezuela omspant op weg naar New-York de Groote en Kleine Antillen en heeft onlangs, voor het vruchtenvervoer, nog weder een nieuwe brug geslagen tusschen Noord- en Zuid-Amerika.

Met recht, meenen wij, mocht op de verkeerskaart, welke voor het door ons beschouwde handelsgebied de internationale scheepvaartverbindingen in tal van stippellijnen aanduidt, de Nederlandsche stoomvaartlijn op den voorgrond treden.

Het wil ons toeschijnen, dat een nog grooter verkeersgebied voor de Nederlandsche stoomvaart in uitzicht mag worden gesteld.

Wordt in Nederlandsche „zakenkringen aan de beteekenis van Mexico, Guatemala, Nicaragua, Panama en Columbia, meer aandacht geschonken, dan laat het geen twijfel, of ook deze gewesten zullen de Nederlandsche vlag aantrekken. Daarop licht te doen vallen, schijnt ons een eisch des tijds en te eer, waar in Midden-Amerika, Nederland reeds eenmaal is voorgegaan. Blijkens de onderhandelingen in 1828—31 onder koning Willem I tusschen Nederland en Nicaragua gevoerd, beoogde deze vooruitziende vorst uit het huis van Oranje, door het graven van een Nicaragua-kanaal den verbindingsweg tusschen beide oceanen te openen.

De ellendige tweedracht tusschen Zuid- en Noord-Nederland belette het uitvoeren van dit grootsche plan. Niet aan Nederland, aan anderen zoude het gegeven zijn de taak te ondernemen, die nu in Panama hare voltooiing nadert.

Welke de juiste handelspositie zijn zal, die West-Indië en vooral Midden-Amerika, na de openstelling van het Panama-kanaal zal innemen, valt moeilijk te voorspellen. Dit evenwel staat vast, dat eene snelle ontwikkeling der omringende Republieken, zoo ruimschoots gezegend met uitvoerproducten van landbouw en mineralen rijkdom, niet achterwege kan blijven."

Niet dan, reeds nu stelt het Panama-kanaal den eisch aan den Nederlandschen handel in alle Republieken van Midden-Amerika de Nederlandsche zakenverbindingen krachtig uit te breiden."

Pionier te zijn, is voor een klein volk voorzeker tegenwoordig niet minder gebiedend dan vroeger. Om in den handelsstrijd onzer dagen zijne welvaart te handhaven, rust op Nederland onverpoosd de plicht van wakker te zijn. Een oogenblik van inslapen, dat een groot land achteruitzet, doet een klein volk onberekenbare, veelal onherstelbare schade.

Onvoldoende waakzaamheid, onvoldoend vooruitzien van de wereldbeteekenis en de gewijzigde toestanden, die het Suez-Kanaal zoude scheppen, hebben Nederland in het Oosten in den rang van koloniale mogendheid teruggezet, eene niet minder gevoelige les wacht hen die achterblijven bij Panama.

Moge voor ieder pogen met Oud-Hollandsche energie en durf aanstonds in de West ondernomen, hier te lande de krachtige sympathie der Regeering en in den kring der nationale bedrijven opgewekte medewerking verzekerd zijn.

Op politiek terrein veroorloven wij ons eene enkele opmerking. Wij vertrouwen, dat Nederland in de West steeds bij voorkeur de politiek zal bestendigen, die het onlangs tegenover Venezuela heeft gevolgd. De ligging van Curaçao ten opzichte van Venezuela vordert de goede verstandhouding van beide Rijken. Maar ook overigens eischt de ontwikkeling der zakenbelangen in geheel het door ons beschouwde handelsgebied, van Nederland zoowel zelfbewuste actie als bij voortduring welwillende toenadering."

Een mooie getuigenis.

De Engelsche Consul alhier besloot zijn verslag over 1907 met de volgende woorden, zeer hoopvol voor een betere toekomst van onze Kolonie:

„On account of its geographical situation this island is a stepping stone to all the neighbouring Republics, and because of its commanding position, excellent harbour accomodation, healty climate, postal and telegraph communication, good supply of steam coal, provisions, water and cheap labour, may confidently be expected to become almost indispensable to vessels as a principal stopping place on their voyage through the Panama Canal."

Dankbetuiging.

In dank ontvangen:

Van het Gouvernement van Curaçao het *Koloniaal Verslag 1909.*

Van de Scheepsagentuur „Curaçao" een tijdtafel voor het vertrek der K. W. I. M-booten gedurende het eerste half jaar van 1910.

Van den Heer A. Charlouis een wandkalender.

Van de firma Glaser & Zeldenrust uit Rotterdam, door bemiddeling van haar agent den Heer David de Marchena Jr. een prachtige reclameplaat.

Van den Heer Morris E. Curiel, als agent generaal der *Nord Deutsche Versicherungs Gesellschaft* in Hamburg, afdeeling brandschade, een wandkalender.

Van de Heeren Gebrs. Delvalle & Co, magazijn *El Globo*, een wandkalender.

Onzen beleefden dank.

Installatie.

Maandagmorgen, 3 Januari a. s. heeft om tien uur de plechtige installatie plaats van den nieuw benoemden Procureur Generaal, Mr. J. B. Gorsira, het Lid van het Hof, Mr. C. S. Gorsira en den Griffier, den Heer H. J. T. Boomgaart.

Receptie.

De Heeren Adjudanten van den Gouverneur hebben in *De Curacaosche Courant* bekend gemaakt, dat de Hoogedelgestrenge Heer Gouverneur Dinsdagavond, 4 Januari a. s. gaarne bezoeken zal ontvangen.

De feestdagen

zijn tot dusverre kalm en rustig verloopen.

Daags voor Kerstmis was er een weinig vuurwerk, waaraan de Duitsche boot *Spreewald* duchtig meedeed, zeer tot genoegen der bevolking.

Waterballet.

Iets geheel nieuws op Curaçao! Een waterballet!

't Werd zonder eenige voorbereiding, spontaan opgevoerd.

De militaire kapel gaf Concert aan den Waterkant en speelde zeer mooi een fantasie op *Il Trovatore* van Verdi.

Plots valt de regen met groote zware droppels op de kostbare dameshoeden en de fijne Kerstjapponties.

Sauve qui peut! De witte en bruine en verlakte laarsjes trippelden in haastigen jacht geheel buiten de maat der muziek in en over de plasjes onder de angstig opgewipte rokken, om te gaan schuilen onder de balkons der nabij zijnde huizen.

In een ommezien was het geheele plein leeg.

En de muziek speelde kalm door tot aan het eind. Toen werd het water ook den muzikanten te nat en haastig gingen ook zij huis toe.

Aruba Phosphaat maatschappij.

Donderdag van de vorige week werd de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van aandeelhouders der Aruba Phosphaat Maatschappij gehouden.

De Onder-voorzitter, de heer A. D. Capriles, die de Vergadering leidde, herdacht den heer J. P. E. Gorsira, onlangs overleden, die gedurende 22 jaren de betrekking van Voorzitter van de Maatschappij met ijver en toewijding had vervuld. Ook maakte de Onder-voorzitter melding van het overlijden van den heer Joseph Moller, die in de laatste jaren plaatsvervangend lid van het Bestuur was.

De verschillende punten, art. 18 der Statuten werden achtereenvolgend behandeld.

De Onder-voorzitter is tot Voorzitter gekozen; de Commissaris de heer E. S. L. Maduro tot Ondervoorzitter; de Secretaris is herkozen; tot Commissaris is de heer A. J. C. Kraft benoemd; en de heer E. P. Delvalle tot plaatsvervangend lid van het Bestuur benoemd.

De Secretaris gaf verscheidene mededeelingen over den stand van zaken.

De Cur. Cour.

Dr. Grisanti.

De Parijsche correspondent van de N. Rott. Ct. wendde zich tot een bevoegde Fransche bron, toen hij van den nieuwen Venezolaansche afgezant meende gemerkt te hebben, dat de onderhandelingen met Frankrijk niet bijster vlotten. Het daar verkregen antwoord lijkt ook voor Nederland van belang. Het luidde:

„Inderdaad, de onderhandelingen met Venezuela vlotten niet heel goed. Het gaat niet heel goed. Wij hebben niet den indruk, dat de nieuwe Venezolaansche afgezant zeer voldoende en zeer precies gemachtigd is. En wij hebben met dr. Paul gezien wat het geeft met niet voldoende gemachtigde personen besprekingen te houden. Daar komt bij, dat men van de toestanden in Venezuela niet heel zeker kan zijn. Naar wat we van andere zijde vernemen, vindt de nieuwe Regeering niet zoo'n eenstemmigen steun bij het volk en in de politieke kringen als zij en haar vertegenwoordigers wel willen doen gelooven. We wachten dus maar af en maken ons om die besprekingen niet al te druk voorloopig. Ze kunnen ons ten slotte niet zoo heel veel schelen. Wij hebben dan ook geen haast."

Uitstekende maatregel.

Naar wij vernemen is den Districtmeesters aangeschreven, de oude huurschulden voor Gouvernementsgronden, die volgens ons wetboek verjaard zijn, af te schrijven.

Als men weet, dat onder het vorige Bestuur huurschulden werden geïnd van vijf tot veertien jaar oud, zal men dezen nieuwen maatregel van het tegenwoordig Bestuur niet anders dan kunnen toejuichen.

Vele arme huurders van Gouvernementsgronden worden daardoor van zorgen ontlast.

De Oogst

van maïs staat over het algemeen prachtig. Wanneer na de vele regens nu ook wat zonneschijn komt en de rupsen en muggen wegblijven, kan het een mooie oogst worden.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 6 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

85 ratten en
128 muizen.

Het gezamenlijk totaal der verdelgde knaagdieren bedraagt thans:

13780 ratten en
80746 muizen.

Landbouw.

De heer Dr. C. J. J. van Hall, Directeur van den Landbouw in Suriname, is met ingang van den dag van zijn vertrek naar Nederland, ter beschikking van Minister van Koloniën gesteld om voor den tijd van drie jaren te worden belast met de werkzaamheden van Chef der Botanische Laboratoria bij het Dept. van Landbouw in Ned. Indië in de plaats van Dr. P. J. S. Cramer, die bestemd is om voor drie jaren naar Suriname te worden gedetacheerd om de functiën van Directeur van den Landbouw waar te nemen.

In verband met het vertrek van Dr. van Hall en in afwachting van de komst van Dr. Cramer, is de heer Dr. J. Sack, tijdelijk belast met waarneming van de functiën van Directeur van den Landbouw in Suriname.

„De Surinamer."

Kon. W.-Indische maildienst.

In de onlangs te Amsterdam gehouden buitengew. alg. verg. van aandeelh. van de N. V. Koninlijke West-Indische Maildienst te Amsterdam, werd het voorstel tot statutenwijziging, waardoor de mogelijkheid geopend wordt procuratiehouders aan te stellen, met algemeene stemmen aangenomen.

„Het Vaderland".

Tweede Kamer.

Curacao.

Ingediend is een wetsontwerp tot verhooging en wijziging van de Koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1908 en in verband daarmede een wetsontwerp tot verhooging van het XIe Hoofdstuk (Koloniën) der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1909.

De Koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor 1908, wees, zooals zij werd vastgesteld bij de wet, een eindcijfer aan van f 915.903.

Van de 125 artikelen, waaruit de begrooting bestaat, worden er thans voorgedragen: voor verhooging 50 met een totaal van f 201.906. 42; voor velaging 51 met een totaal van f 39.695.42, zoodat het eindcijfer een vermeerdering ondergaat van f162.211.

Daar echter de opbrengst der middelen, die op f566.615 was geraamd, f693.137.42½, d. i. f126 522.42½ meer dan de raming is geweest, behoeft de bijdrage uit 's Rijks schatkist slechts verhoogd te worden met f35.688 57½ en mitsdien te worden gebracht op f 384.976 57½.

Deze uitkomst, zegt de Minister van Koloniën, kan niet onbevredigd genoemd worden, wanneer men in het oog houdt, dat de kolonie in 1908 de nadeelen heeft ondervonden van de verwikkelingen met Venezue-

Na de mededeeling dat de verhouding der Vereenigde Staten tot de vreemde mogendheden over het geheel vriendschappelijk is, spreekt de president over de verhouding tot de verschillende regeeringen in 't bizonder.

De kwestie tusschen de Ver. St. en Groot-Brittanje aangaande de visscherij op de Noord-Atlantische kust is aan een gerechtshof onderworpen, gevormd uit leden van het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag.

„De Amerikaansche rechten onder het visscherijartikel van het tractaat van 1818 zijn gedurende bijna zeventig jaren een geschilpunt geweest tusschen de Ver. St. en Groot-Brittanje. De daarmee verbonden belangen zijn van groot belang voor de Amerikaansche vischvangst-industrie, en de finale oplossing van het geschil zal een bron van voortdurende verbittering en klachten uit den weg ruimen. Dit is het eerste geval van zoo groote internationale kwestie dat aan het Arbitragehof in Den Haag onderworpen is."

Bij tractaat van 11 April 1908 tusschen de Ver. St. en Groot-Brittanje werden twee gemachtigden benoemd om nauwkeurig de internationale grenslijn te bepalen tusschen de Ver. St. en Canada in de wateren van de Passomaquoddy-baai. Daar deze het echter binnen den bepaalden tijd niet eens konden worden is het thans noodzakelijk geworden de toevlucht tot het scheidsgerecht te nemen.

Onderhandelingen voor een internationale conferentie om bepalingen te verkrijgen voor het behoud en de bescherming der bont-zee-robben in de Noordelijke stille oceaan vorderen met de regeering van Groot-Brittanje, Japan en Rusland en geven hoop voor een bevredigende oplossing.

De Congo-quaestie.

Tegenover de annexatie van de Congo door België nemen de Ver. St. de houding aan van welwillende aanmoediging, verbonden met een vast vertrouwen dat het goede werk de wijsheid die het bezielt zal rechtvaardigen en aan de eischen van het menschelijk gevoel over de geheele wereld zal voldoen.

Krachtens een besluit in de laatste zitting van het congres werd een commissie op Amerikaansche kruisers naar Monrovia gezonden om de belangen der Ver. St. en haar burgers in Liberia te onderzoeken. Met enthusiasme is deze allerwege ontvangen en herhaaldelijk werd de hoop uitgesproken dat deze regeering haar weg klaar mocht zien om de critieke positie der republiek, voortkomende uit uitwendige zoowel als inwendige en financieele moelijkheden, te verlichten.

De president bracht in herinnering dat het belang der Vr. St. in de republiek Liberia voortspruit uit het historisch feit van de stichting der republiek door de kolonizatie van Amerikaansche burgers van het Afrikaansche ras. In een vroeger tractaat met Liberia is een bepaling, volgens welke de Ver. St. kunnen opgeroepen worden voor raad of bijstand. Krachtens deze bepaling, en in den geest van de zedelijke betrekking der Ver. St. tot Liberia vroeg deze republiek verleden jaar om bijstand in de oplossing van enkele harer nationale problemen, en daarom werd de commissie gezonden. Haar rapport is juist voltooid en thans in onderzoek bij het Departement van Staat, en er bestaat hoop op enkele heilzame maatregelen.

Turkije.

Zijne Majesteit Mahomed V, Sultan van Turkije zond een speciaal gezantschap om zijn troonsbestijging aan te kondigen. Door den overgang van het Ottomanische rijk tot een constitutioneele regeering met een parlement en vooruitstrevende moderne politiek van hervorming, door den vooruitgang van Servië tot een constitutioneel gouvernement, is het prestige der Vr. St. in die streken zeer verhoogd, onder den vreedzamen invloed van Amerikaansche scholen, universiteiten en zendelingen. Daarom bestaat er alle reden om een grooter aandeel in den handel met deze landen te verwachten, vooral, sinds het Amerikaansche kapitaal meer en meer de vreemde landen en de Amerikaansche producten de vreemde markten zoekt.

De Monroe-leer.

De Pan-Amerikaansche politiek, of Monroe-leer blijft onveranderd, al is de vrees die tot haar ontstaan aanleiding gaf, bijna verdwenen. De ontmoeting met president Diaz en de groeten op Amerikaanschen en Mexikaanschen bodem gewisseld toonen de innige en hartelijke betrekking die er tusschen deze republieken en het Zuiden bestaat. Alle kwesties op één na met Venezuela zijn bij gelegd, en deze éene zal voor het Hof in Den Haag beslist worden.

De Sanitaire verbeteringen en publieke werken in Cuba maken goede vorderingen. De inning der rechten van de Dominicaansche republiek, door den algemeenen ontvanger, die door den President der Ver. St. volgens de conventie van 8 Februari 1907 wordt aangewezen, is op een bevredigende wijze geslaagd.

Nicaragua.

Sinds de Washington-conventie van 1907, deed men bijna voortdurend een beroep op de regeering der Ver. St. zooals voor de vijf centraal-Amerikaansche republieken achtereenvolgens geschiedde – voor de handhaving der conventie. Bijna alle klachten waren gericht tegen het Zelaya-bestuur van Nicaragua, dat Centraal-Amerika in voortdurende spanning hield. De antwoorden waren ten allen tijde conservatief en vermeden, zooveel mogelijk, elken schijn van tusschenkomst, ofschoon het duidelijk is dat de geographische nabijheid en de Amerikaansche belangen in Centraal Amerika aan de Ver. St. een zeer speciale positie verschaffen in de zône dezer republieken en de Caraibische zee. Het is niet noodig hier te wijzen op de geduldige pogingen der Ver. St, om den vrede en de welvaart onder deze republieken te bevorderen, pogingen die door de meeste hoog gewaardeerd worden; evenmin is 't noodig om over de onuitsprekelijke barbaarschheden en de onderdrukking door het Zelaya-gouvernement uitgecefend, te spreken. Het gouvernement is bezig de waarheid dezer verhalen te onderzoeken.

China.

De Chineesche reform-plannen, als de afschaffing van privilegies met een gematigde en geëvenredigde verhooging van de invoerrechten en een hervorming der koers, zullen voor den vreemden handel zoowel als voor de chineesche belangen van groot voordeel zijn. Vandaar dat „deze regeering" zegt Taft, „zal trachten deze maatregelen en de noodige instemming der geinteresseerde mogendheden te vergemakkelijken."

Wijl ook de leening voor het groote spoorweg-project een praktische toepassing is der opendeur-politiek door de medewerking der geinteresseerde mogendheden met China zoowel als door de betrekking tot bovengenoemde hervormingen, wordt de deelneming van Amerika als van groot nationaal belang beschouwd. Een groep Amerikaansche bankiers van internationale reputatie en groote fondsen hebben zich reeds bereid verklaard. Dit zal een machtigen stoot geven aan den Amerikaanschen handel in 't verre oosten.

De besluiten van de opium-conferentie, verleden lente te Shanghai op uitnoodiging der Ver. St. gehouden, zijn 't gouvernement voorgelegd. Het rapport toont dat China een aanzienlijken stap vooruit doet en flinke pogingen aanwendt tot de uitroiieng der opium-kwaal.

De vrees, in sommige kringen gekoesterd, ten gevolge eener bepaling der Chineesch-Japansche conventie van 9 September, dat men een monopolie zocht te stichten van mijnexploitaties langs den Zuid Manchoerijnschen en Antoeng-Moekden-spoorweg, waardoor de Amerikanen van een groot veld van onderneming, waaraan zij krachtens een tractaat met China gerechtigd waren deel te nemen, zouden worden buitengesloten, is na een nauwkeurig onderzoek en na uitdrukkelijke verklaring der Chineesche en Japansche regeering ijdel gebleken.

Japan.

De betrekkingen met Japan blijven vriendschappelijk, terwijl een revisie van het bestaande tractaat, dat in 1912 eindigt, reeds bij beide regeeringen in studies genomen is. Het Departement van Staat neemt de geheele of gedeeltelijke revisie in overweging van het bestaande tractaat met Siam, dat in 1856 gesloten, nu in vele bepalingen uit den tijd is.

Bezuiniging.

Ernstig beveelt de president aan de actie van het congres aan de begrooting, door het Departement van Staat ontworpen, en vooral de wetgeving door den brief van den Secretaris van staat aangegeven, waardoor het mogelijk zal worden om de reorganizatie van het departement op modernen voet te ontwikkelen en te bestendigen, zoodat het een door en door krachtdadig instrument is om den Amerikaanschen handel en de Amerikaansche belangen in den vreemde te bevorderen.

„De voornaamste kwestie voor dit bestuur is wellicht die van de bezuiniging van uitgaven en de vermeerdering der inkomsten. Het deficit van het laatste fiskaal jaar en het zeker deficit van het loopende spoort het Congres aan om een grootere verantwoordelijkheid te werpen op de uitvoerende macht en den beheerder der schatkist, dan tot hiertoe bij statuut verklaard was. Deze verklaring legt aan den beheerder der Schatkist den plicht op alle begrootingen van de uitvoerende departementen, bureau's en kantoren van uitgiften, in het volgende fiskaal jaar noodzakelijk, te verzamelen, en een begrooting te maken van de inkomsten in dezelfde periode: zóó men aldus een waarschijnlijk deficit zal aantoonen, dan is 't de plicht van den president om de wijze waarop men hieraan kan tegemoet komen, aan te geven."

Het rapport van den Secretaris toont dat de gewone uitgaven voor het loopende fiskaal jaar, dat 30 Juni 1910 eindigt, de begrootte inkomsten met $ 34.075.620 zal te boven gaan. Zoo men bij dit deficit de som voegt voor het Panama-kanaal uit te geven, $ 38.000.000 bedragende, en $ 1 000.000 op de de staatsschuld te betalen, zal het deficit stijgen tot een totaal van $73,075.620 Dit deficit stelt de Secretaris voor te bestrijden door de opbrengst van obligaties, uitgegeven om de kosten van het Panama-kanaal te betalen. De president keurt dit voorstel goed.

Om een deficit voor het volgende fiskaal jaar te vermijden schreef hij de hoofden der departementen in de voorbereiding der begrootingen voor, om ze zoo laag mogelijk te maken, overeenkomstig de gebiedende noodzakelijkheid. Het gevolg ervan is geweest, dat de begrooting van de uitgaven voor het fiskaal jaar, eindigende 30 Juni 1911, $ 55.663.000 minder zijn dan het totaal voor het loopende, en $ 94.000.000 minder dan de begrootin voor dat jaar. Voor zoover de Secretaris in staat is een oordeel te vormen over de toekomstige inkomsten en ze te vergelijken met de uitgaven voor het volgende jaar, 30 Juni 1911 eindigende, ingesloten de uitgaven voor het Panama kanaal en de staatsschuld, zal er geen deficit, doch een klein surplus zijn van $ 713.000.

Het is echter onmogelijk de kosten van de permanente administratie zeer te verminderen, zonder een volledige reorganisatie van de bureaux, kantoren en de departementen. Hiervoor heeft het Schatkist-departement een onderzoek ingesteld door een der meest bekwame accountants der Ver. St. Het resultaat van zijn werk in twee of drie bureaux dat twee of meer jaren zou vereischen voor het geheele bestuur, heeft aangetoond dat er veel plaats voor verbetering en gelegenheid voor vermindering is in de kosten en verhooging van de werkzaamheid der Administratie. Het maakt een voorwerp van onderzoek uit middelen te vinden om de verhoogde werkzaamheid van elken ambtenaar te verhoogen. De president zegt vernomen te hebben, dat men in de beide Huizen van 't Congres en misschien ook in den lande sterk tegen de vaststelling der civiele jaarwedden is, hetgeen natuurlijk is voortgekomen uit den zwaren last van militaire jaarweden

Doch, zegt hij, wij kunnen, met het oog op den stijgenden prijs der levensmiddelen, niet hopen geld te sparen door eene vermindering der salarissen. Eerder is een verhooging dan vermindering noodzakelijk; en de eenige middelen van bezuiniging zijn bestaan in 't getal der ambtenaren te verminderen en de gemiddelde werkzaamheid te verhoogen.

Bedrog.

Met spijt maakt de president melding van de ontdekking van uitgebreide bedriegerijen bij de inning der rechten te New-York, waarbij een groot aantal van de ondergeschikte beambten bij 't wegen en bij andere afdeelingen direkt betrokken zijn en waarbij de Amerikaansche suiker-raffineerderij-Compagnie en andere de bevoordeelden waren.

Het bedrag bestond in het betalen van rechten op het onderwicht van suiker. Het Gouvernement heeft alles wat hem ontstolen is van de suiker-Compagnie terug ontvangen; doch in het contract van schikking stond het uitdrukkelijk voorbehoud dat men de crimineele vervolging van allen die verdacht werden niet zou verhinderen. Talrijke vervolgingen zijn tegen de beambten ingesteld. Het schatkist-departement en het departement van Justitie stellen alle pogingen in 't werk om alle misdadigers te ontdekken, de beambten der Compagniën incluis die in 't geheim van 't bedrog waren.

Het nieuwe Tarief.

Twee bepalingen van de nieuwe tariefwet vragen een speciale vermelding. Krachtens de „maximum-en minimum-clausuul" is 't de plicht der uitvoerende macht om de wetten en praktijken van andere landen met betrekking tot den invoer in deze landen van produkten en koopwaren der Ver. St, na te gaan, en zoo de uitvoerende macht deze wetten en praktijken niet al te partijdig vindt tegen de Ver. St. zullen de minimumrechten, die in de wet bepaald zijn in werking treden. Indien de president dit niet bevindt, zullen de maximum-rechten, d. i. een verhooging van 25 percent ad valoren boven de minimum-rechten van kracht zijn. Men heeft de vrees uitgedrukt, dat deze macht en plicht der „Uitvoerende,, tot een tariefoorlog zal voeren. De president echter gelooft en hoopt dat 't zoover niet zal komen, daar de termen „al te partijdig" zeer wijd zijn, zoodat het niet alleen voldoende is, dat er van den kant van dat land onderscheid gemaakt wordt, maar ook een „onbehoorlijk onderscheid", d. i. zonder goede reden.

(*wordt vervolgd*)

Curaçaosch Allerlei.

(Koloniaal Verslag)

1909.

De voornaamste in het jaar 1908 door het departement van openbare werken verrichte werkzaamheden waren de volgende.

Triangulatie. De triangulatie van het eiland Aruba werd begonnen en voltooid.

De driehoekspunten van het net zijn met palen van beton, voorzien van nummerplaatjes in portlandcement, aangegeven.

In den frontmuur van het fort Zoutman in de Oranjestad werd een merkbout met plaatje aangebracht, waarvan de hoogte boven A. P. (Aruba Peil) 3 M. bedraagt.

Met de triangulatie van het eiland Bonaire werd begonnen.

Topographische opneming. De topographische opneming van het eiland Curaçao werd voortgezet. Er werden ongeveer 188 K.M². in teekening gebracht.

Eenige voltooide bladen konden naar Nederland worden opgezonden om gedrukt te worden.

In den loop van het afgeloopen jaar werden twee leerlingenopnemer aangesteld, waarvan één in November j.l. zoover gevorderd was, dat hij onder toezicht van den opnemer kon beginnen met arbeid voor de opneming te leveren.

Onderhoud en herstelling der landsgebouwen, enz. Behalve het gewoon onderhoud aan de lands- en militaire gebouwen, hadden de volgende werkzaamheden plaats.

Ten einde het optrekken van zeewater in de muren van de politiewacht aan de Overzijde en nabij de Koningin Emmabrug gelegen, te voorkomen, werd in de kleimuren, ter hoogte van het plint, een laag metselwerk en portlandcementspecie aangebracht. De kiosk aan de Overzijde onderging eene vrij belangrijke herstelling aan hout- en metselwerk en werd geheel opnieuw geverfd.

In het Riffort werden ten behoeve van het station voor draadlooze telegraphie verschillende werkzaamheden uitgevoerd, zooals het aanbrengen van fundeeringen voor de ijzeren torens, het inrichten van een lokaal voor het seinstation, van een lokaal voor den motor, van een lokaal voor de accumulatorenbatterij, van logies voor het seinpersoneel enz.

Het leprozengesticht, het woonhuis op Mundo Nobo en het buskruitmagazijn aan het Schottegat ondergingen vrij belangrijke herstellingen. In 't hospitaal op Plantersrust werd een nieuw desinfectielokaal, tevens waschhuis, bijgebouwd.

Voor den cultuurtuin werd een windmolen aangeschaft en een put gegraven, waarbij een reservoir werd gebouwd. Verder werden voor de proefvelden naamborden en verschillende hekdeuren aangemaakt, terwijl een voorraad ijzerdraadafsluiting in het magazijn werd opgelegd. Ook werden houten en beton-goten voor het nemen van vergelijkende proeven voor bespoeiingsinrichtingen vervaardigd.

In het fort Amsterdam ondergingen de kapiteinswoning en woning no. 9 benevens de woning van den postdirecteur vrij belangrijke herstellingen, terwijl het ontvangerskantoor vergroot werd. In de walgang werd aan de zijde van Pietermaai aan een nieuwe sortie begonnen.

Bij de Wilhelmina-, Hendrik- en Emmaschool werden schooltuintjes aangelegd.

Nabij de vleeschmarkt werd eene groentemarkt ingericht.

Het in verband met de herziening der belastingen voor douanekantoor en entrepot gehuurde gebouw werd eenigszins gewijzigd en voor het doel ingericht.

Nabij Suikertuintje werd een aloëoven, geschikt voor het stoken met steenkolen, opgericht.

Een gedeelte van 't Bargebad werd als vischvijver ingericht, terwijl met den aanleg van een vischvijver op de plantage Brakkeput Abau werd begonnen.

Voor de regenbakken werd, ten einde geleidelijk meer eenvormigheid in het model van de daarvoor gebruikte pompen te brengen, een voorraad pompen in het magazijn opgeslagen.

De desinfectieoven op Beekenburg vereischte eene belangrijke herstelling, terwijl verder proeven genomen werden met desinfectie van gebouwen en schoeners, waarvoor o. a. een Clayton-apparaat werd aangeschaft.

De vuurtoren en wachterswoningen op Bonaire werden, op het plaatsen van het licht na, voltooid.

Voor verbetering van de haven (de Paardenbaai) op Aruba en den aanleg van een steiger op Saba werden verschillende voorbereidende werkzaamheden verricht.

De meteorologische waarnemingen in het fort Amsterdam hadden geregeld plaats, terwijl op het eiland Curaçao geregeld gegevens omtrent den regenval en den grondwaterstand werden verzameld.

Behalve het gewoon onderhoud aan de straten en wegen hadden de volgende min of meer belangrijke herstellingen enz. plaats.

Aan het Rifbruggetje werd een oprit aangebracht. De Breedestraat Overzijde, de samenkomst van den Roodeweg en den Kortijnweg, de Hoogstraat, de Willemstraat, de berg Altena, de Pietermaaiweg, en de Ruyterkade, de Vianenweg, de weg naar het fort Nassau en andere straten en wegen ondergingen belangrijke voorzieningen en verbeteringen. Nabij Suikertuintje werd een duiker in den weg aangebracht, terwijl bij Weto, Fuik, Veeris, Papaja en Savonet vrij belangrijke metselwerken enz. werden uitgevoerd om uitspoeling bij zware regenbuien te voorkomen. Door ophooging en uitgraving, gedeeltelijk met behulp van explosieven, werden de hellingen van den Grooten en Kleinen Berg aanzienlijk verbeterd.

De Gouvernementskade nabij de van den Brandhof-brug werd nagenoeg geheel vernieuwd, terwijl de de Ruyterkade en de Handelskade groote reparatie vereischten. In het Rifwater werd ter hoogte van de smederij een nieuwe steiger gebouwd en daarop een kraan, afkomstig van het artilleriepark, geplaatst.

De naphtasloep werd geregeld onderhouden, terwijl voor eene behoorlijke bediening van de seinposten en den vuurtoren in het Waterfort en dien op Klein Curaçao werd zorg gedragen.

Op het stoomwezen werd toezicht uitgeoefend.

In het belang van de waterverschaffing werden 50 contracten voor damaanleg op plantages en huurgronden op Curaçao, Bonaire en Aruba afgesloten, terwijl 13 contracten van het vorige jaar voor Curaçao nog onder handen waren.

Verder had van Gouvernementswege damaanlag plaats in de vallei van Scherpenheuvel en op de gouvernementsdomeinen „Rust", „Kent U zelven" en „Flip".

De baggertoestellen, vaartuigen, boeien enz. werden geregeld onderhouden.

De uitgebaggerde hoeveelheid specie bedroeg 2256 M³. Met den beugel werden het Waaigat en het Rifwater schoon gehouden. Voor het aanleggen van een tweede bruggetje over het Rifwater werden de noodige materialen aangeschaft.

De landsgebouwen op de andere eilanden der kolonie werden zooveel mogelijk hersteld en de straten en wegen in goeden staat gehouden.

Op Aruba werden geen nieuwe werken uitgevoerd. Van de „Aruba Gold Concession Ltd." werden een paar groote loodsen aangekocht. Verder werd een recherchevaartuig aangeschaft, ter vervanging van een dat te klein voor den dienst was gebleken en op publieke veiling verkocht werd.

Op Bonaire werden op de Noord-Oostkust van de plantage „Bolivia", op gouvernementsterrein aan zee, een vuurtoren en een opzichterswoning gebouwd. Ten behoeve van den loodsdienst ter Lage Westkust werd eene roeiboot aangeschaft. De openingen van twee bronnen, gelegen in de Savaan, werden vergroot en daarna van een ringmuurtje voorzien, ten einde het verontreinigen van het drinkwater te voorkomen. Verder werden bij wijze van werkverschaffing twee vergaderbakken uitgediept en vergroot. De put „Doos poos" onderging eene deugdelijke reparatie.

Het fort Amsterdam op St. Martin werd voorzien van een nieuwen ijzeren vlaggestok en een nieuw seintoestel. Verder werd er een aanvang gemaakt met het leggen van eene kade bij het Zoutwatermeer.

Op St. Eustatius werden twee reservoirs bij „Taylor's well" in Oranjestad aangebracht en een katoenhuis aan de Baai ingericht; voorts werd met het openleggen van buitenwegen in het Noordelijk heuvelland begonnen.

Op Saba zijn de straatlantaarns, die door den storm in Maart 1908 veel schade hebben geleden, gerepareerd, terwijl ook de loodsboot de noodige herstellingen onderging. In de maand Juli 1908 werd het inschroeven aan de Ladderbaai van ijzeren pijlers voor den aldaar te bouwen steiger beproefd; het werk is echter niet gelukt wegens de woelige zee en zal te gelegener tijd opnieuw beproefd worden.

Nieuwsberichten.

Curaçao

Welkom.

Zaterdag zijn hier met de *Prins der Nederlanden* aangekomen de Heer en Mevrouw J. H. J. HAMELBERG, en de Heer en Mevrouw J. W. AALST. Laatstgenoemde Heer is Directeur der Eerste Curaçaosche Sisalonderneming.

Een groote voldoening moet het zijn voor den Heer HAMELBERG zijn vele moeiten eindelijk bekroond te zien met de oprichting en vestiging van deze Sisalonderneming op Curaçao. Van harte hopen wij, dat de onderneming niet slechts slage, maar zóó voordeelig werke, dat zij zich geleidelijk kan uitbreiden over de verschillende eilanden onzer Kolonie. Daar de onderneming wel in hoofdzaak zich toelegt op de verbouwing van sisal, maar ook als nevenzaak andere cultures wil beproeven, kan deze onderneming van zeer groot belang worden voor de wederopleving onzer eilanden.

Wij achten het een feit van geen geringe beteekenis, dat eindelijk de Hollanders weer eens zaken gaan doen op Curaçao.

Moge deze Eerste Onderneming nog door vele andere gevolgd worden.

West-Indie.

In October ll. verscheen bij den uitgever S. L. VAN LOOY te Amsterdam No. 2 der *Handelskaarten met Tekst.*

Met vreugde begroeten wij deze hoogst belangrijke uitgave, daar zij handelt over West-Indië, d. w. z. over de Nederlandsche Kolonies Suriname en Curaçao, alsmede over de Zuid-Amerikaansche eilanden en republieken.

De wakkere Hollandsche koopmansgeest heeft het groote voordeel gezien van nauwere handelsbetrekkingen met de Zuid-Amerikaansche Staten en wekt het Hollandsch Kapitaal op zijn voordeel te zoeken in den handel met deze rijke, vruchtbare landen. Die uitgestrekte terreinen liggen veelal nog braak en wachten slechts op ontginning.

Als tusschen- en kolenstation kan ook Curaçao bij uitbreiding der Nederlandsche scheepvaart op Zuid-Amerika menig voordeel behalen.

Het hoogst nuttige boek met zijn rijke gegevens omtrent landbouw, veeteelt, visscherij, handel en nijverheid in de ons naburige landen geeft wellicht ook eenige goede voorbeelden welke in onze Kolonie met succes kunnen worden gevolgd.

Ter opwekking laten wij hier een groot en voornaam deel der inleiding onverkort volgen:

„Nederlandsch West-Indië van een zakenstandpunt beschouwd te zien; voor Suriname en de Nederlandsche eilandengroepen de plaats aan te wijzen, die zij innemen als deel van het handelsgebied, dat door het Panamakanaal weldra de aandacht van de geheele wereld tot zich zal trekken; dit zakelijk doel heeft den bewerker voor oogen gestaan bij de samenstelling van het tweede nummer der serie: Van Looy's Handelskaarten met tekst.

„Dat wij ons — schrijft de heer O. Kamerlingh Onnes — niet hebben bepaald tot het Nederlandsch overzeesch gebied alleen, had eene goede reden; onze groote stoomvaartlijn in gindsche gewesten, de Koninklijke West-Indische Maildienst, beperkt haar terrein ook niet tot enkel Nederlandsch West-Indië, zij bedient behalve Suriname en Curaçao, ook Britsch Guyana en Venezuela omspant op weg naar New-York de Groote en Kleine Antillen en heeft onlangs, voor het vruchtenvervoer, nog weder een nieuwe brug geslagen tusschen Noord- en Zuid-Amerika.

Met recht, meenen wij, mocht op de verkeerskaart, welke voor het door ons beschouwde handelsgebied de internationale scheepvaartverbindingen in tal van stippellijnen aanduidt, de Nederlandsche stoomvaartlijn op den voorgrond treden.

Het wil ons toeschijnen, dat een nog grooter verkeersgebied voor de Nederlandsche stoomvaart in uitzicht mag worden gesteld.

Wordt in Nederlandsche ‚zakenkringen aan de beteekenis van Mexico, Guatemala, Nicaragua, Panama en Columbia, meer aandacht geschonken, dan laat het geen twijfel, of ook deze gewesten zullen de Nederlandsche vlag aantrekken. Daarop licht te doen vallen, schijnt ons een eisch des tijds en te eer, waar in Midden-Amerika, Nederland reeds eenmaal is voorgegaan. Blijkens de onderhandelingen in 1828—31 onder koning Willem I tusschen Nederland en Nicaragua gevoerd, beoogde deze vooruitziende vorst uit het huis van Oranje, door het graven van een Nicaragua-kanaal den verbindingsweg tusschen beide oceanen te openen.

De ellendige tweedracht tusschen Zuid- en Noord-Nederland belette het uitvoeren van dit grootsche plan. Niet aan Nederland, aan anderen zoude het gegeven zijn de taak te ondernemen, die nu in Panama hare voltooiing nadert.

Welke de juiste handelspositie zijn zal, die West-Indië en vooral Midden-Amerika, na de openstelling van het Panama-kanaal zal innemen, valt moeilijk te voorspellen. Dit evenwel staat vast, dat eene snelle ontwikkeling der omringende Republieken, zoo ruimschoots gezegend met uitvoerproducten van landbouw en mineralen rijkdom, niet achterwege kan blijven."

Niet dan, reeds nu stelt het Panama-kanaal den eisch aan den Nederlandschen handel in alle Republieken van Midden-Amerika de Nederlandsche zakenverbindingen krachtig uit te breiden."

Pionier te zijn, is voor een klein volk voorzeker tegenwoordig niet minder gebiedend dan vroeger. Om in den handelsstrijd onzer dagen zijne welvaart te handhaven, rust op Nederland onverpoosd de plicht van wakker te zijn. Een oogenblik van inslapen, dat een groot land achteruitzet, doet een klein volk onberekenbare, veelal onherstelbare schade.

Onvoldoende waakzaamheid, onvoldoend vooruitzien van de wereldbeteekenis en de gewijzigde toestanden, die het Suez-Kanaal zoude scheppen, hebben Nederland in het Oosten in den rang van koloniale mogendheid teruggezet, eene niet minder gevaarlijke les wacht hen die achterblijven bij Panama.

Moge voor ieder pogen met Oud-Hollandsche energie en durf aanstonds in de West ondernomen, hier te lande de krachtige sympathie der Regeering en in den kring der nationale bedrijven opgewekte medewerking verzekerd zijn.

Op politiek terrein veroorloven wij ons eene enkele opmerking. Wij vertrouwen, dat Nederland in de West steeds bij voorkeur de politiek zal bestendigen, die het onlangs tegenover Venezuela heeft gevolgd. De ligging van Curaçao ten opzichte van Venezuela vordert de goede verstandhouding van beide Rijken. Maar ook overigens eischt de ontwikkeling der zakenbelangen in geheel het door ons beschouwde handelsgebied, van Nederland zoowel zelfbewuste actie als bij voortduring welwillende toenadering."

Een mooie getuigenis.

De Engelsche Consul alhier besloot zijn verslag over 1907 met de volgende woorden, zeer hoopvol voor een betere toekomst van onze Kolonie:

„On account of its geographical situation this island is a stepping stone to all the neighbouring Republics, and because of its commanding position, excellent harbour accomodation, healtly climate, postal and telegraph communication, good supply of steam coal, provisions, water and cheap labour, may confidently be expected to become almost indispensable to vessels as a principal stopping place on their voyage through the Panama Canal."

Dankbetuiging.

In dank ontvangen:

Van het Gouvernement van Curaçao het *Koloniaal Verslag 1909.*

Van de Scheepsagentuur „Curaçao" een tijdtafel voor het vertrek der K. W. I. M-booten gedurende het eerste half jaar van 1910.

Van den Heer A. CHARLOUIS een wandkalender.

Van de firma GLASER & ZELDENRUST uit Rotterdam, door bemiddeling van haar agent den Heer DAVID DE MARCHENA JR. een prachtige reclameplaat.

Van den Heer MORRIS E. CURIEL, als agent generaal der *Nord Deutsche Versicherungs Gesellschaft* in Hamburg, afdeeling brandschade, een wandkalender.

Van de Heeren Gebrs. DELVALLE & Co, magazijn *El Globo,* een wandkalender.

Onzen beleefden dank.

Installatie.

Maandagmorgen, 3 Januari a. s. heeft om tien uur de plechtige installatie plaats van den nieuw benoemden Procureur Generaal, Mr. J. B. GORSIRA, het Lid van het Hof, Mr. C. S. GORSIRA en den Griffier, den Heer H. J. T. BOOMGAART.

Receptie.

De Heeren Adjudanten van den Gouverneur hebben in *De Curacaosche Courant* bekend gemaakt, dat de Hoogedelgestrenge Heer Gouverneur Dinsdagavond, 4 Januari a. s. gaarne bezoeken zal ontvangen.

De feestdagen

zijn tot dusverre kalm en rustig verloopen.

Daags voor Kerstmis was er een weinig vuurwerk, waaraan de Duitsche boot *Spreewald* duchtig meedeed, zeer tot genoegen der bevolking.

Waterballet.

Iets geheel nieuws op Curaçao! Een waterballet!

't Werd zonder eenige voorbereiding, spontaan opgevoerd.

De militaire kapel gaf Concert aan den Waterkant en speelde zeer mooi een fantasie op *Il Trovatore* van VERDI.

Plots valt de regen met groote zware droppels op de kostbare dameshoeden en de fijne Kerstjaponnetjes.

Sauve qui peut! De witte en bruine en verlakte laarsjes trippelden in haastigen jacht geheel buiten de maat der muziek in en over de plasjes onder de angstig opgewipte rokken, om te gaan schuilen onder de balkons der nabij zijnde huizen.

In een ommezien was het geheele plein leeg.

En de muziek speelde kalm door tot aan het eind. Toen werd het water ook den muzikanten te nat en haastig gingen ook zij huis toe.

Aruba Phosphaat maatschappij.

Donderdag van de vorige week werd de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van aandeelhouders der Aruba Phosphaat Maatschappij gehouden.

De Onder-voorzitter, de heer A. D. CAPRILES, die de Vergadering leidde, herdacht den heer J. P. E. GORSIRA, onlangs overleden, die gedurende 22 jaren de betrekking van Voorzitter van de Maatschappij met ijver en toewijding had vervuld. Ook maakte de Onder-voorzitter melding van het overlijden van den heer JOSEPH MOLLER, die in de laatste jaren plaatsvervangend lid van het Bestuur was.

De verschillende punten, art. 18 der Statuten werden achtereenvolgend behandeld.

De Onder-voorzitter is tot Voorzitter gekozen; de Commissaris de heer E. S. L. MADURO tot Ondervoorzitter; de Secretaris is herkozen; tot Commissaris is de heer A. J. C. KRAFT benoemd; en de heer E. P. DELVALLE tot plaatsvervangend lid van het Bestuur benoemd.

De Secretaris gaf verscheidene mededeelingen over den stand van zaken.

De Cur. Cour.

Dr. Grisanti.

De Parijsche correspondent van de N. Rott. Ct. wendde zich tot een bevoegde Fransche bron, toen hij van den nieuwen Venezolaansche afgezant meende gemerkt te hebben, dat de onderhandelingen met Frankrijk niet bijster vlotten. Het daar verkregen antwoord lijkt ook voor Nederland van belang. Het luidde:

„Inderdaad, de onderhandelingen met Venezuela vlotten niet heel goed. Het gaat niet heel goed. Wij hebben niet den indruk, dat de nieuwe Venezolaansche afgezant zeer voldoende en zeer precies gemachtigd is. En wij hebben met dr. Paul gezien wat het geeft met niet voldoende gemachtigde personen besprekingen te houden. Daar komt bij, dat men van de toestanden in Venezuela niet heel zeker kan zijn. Naar wat we van andere zijde vernemen, vindt de nieuwe Regeering niet zoo'n eenstemmigen steun bij het volk en in de politieke kringen als zij en haar vertegenwoordigers wel willen doen gelooven. We wachten dus maar af en maken ons om die besprekingen niet al te druk voorloopig. Ze kunnen ons ten slotte niet zoo heel veel schelen. Wij hebben dan ook geen haast."

Uitstekende maatregel.

Naar wij vernemen is den Districtmeesters aangeschreven, de oude huurschulden voor Gouvernementsgronden, die volgens ons wetboek verjaard zijn, af te schrijven.

Als men weet, dat onder het vorige Bestuur huurschulden werden geïnd van vijf tot veertien jaar oud, zal men dezen nieuwen maatregel van het tegenwoordig Bestuur niet anders dan kunnen toejuichen.

Vele arme huurders van Gouvernementsgronden worden daardoor van zorgen ontlast.

De Oogst

van maïs staat over het algemeen prachtig. Wanneer na de vele regens nu ook wat zonneschijn komt en de rupsen en muggen wegblijven, kan het een mooie oogst worden.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 6 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

85 ratten en
128 muizen.

Het gezamenlijk totaal der verdelgde knaagdieren bedraagt thans:

13780 ratten en
80746 muizen.

Landbouw.

De heer Dr. C. J. J. van Hall, Directeur van den Landbouw in Suriname, is met ingang van den dag van zijn vertrek naar Nederland, ter beschikking van Minister van Koloniën gesteld om voor den tijd van drie jaren te worden belast met de werkzaamheden van Chef der Botanische Laboratoria bij het Dept. van Landbouw in Ned. Indië in de plaats van Dr. P. J. S. Cramer, die bestemd is om voor drie jaren naar Suriname te worden gedetacheerd om de functiën van Directeur van den Landbouw waar te nemen.

In verband met het vertrek van Dr. van Hall en in afwachting van de komst van Dr. Cramer, is de heer Dr. J. Sack, tijdelijk belast met waarneming van de functiën van Directeur van den Landbouw in Suriname.

„De Surinamer."

Kon. W.-Indische maildienst.

In de onlangs te Amsterdam gehouden buitengew. alg. verg. van aandeelh. van de N. V. Koninlijke West-Indische Maildienst te Amsterdam, werd het voorstel tot statutenwijziging, waardoor de mogelijkheid geopend wordt procuratiehouders aan te stellen, met algemeene stemmen aangenomen.

„Het Vaderland".

Tweede Kamer.

Curacao.

Ingediend is een wetsontwerp tot verhooging en wijziging van de Koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1908 en in verband daarmede een wetsontwerp tot verhooging van het XIe Hoofdstuk (Koloniën) der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1909.

De Koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor 1908, wees, zooals zij werd vastgesteld bij de wet, een eindcijfer aan van f 915.903.

Van de 125 artikelen, waaruit de begrooting bestaat, worden er thans voorgedragen: voor verhooging 59 met een totaal van f 201.906. 42; voor velaging 51 met een totaal van f 39.695.42, zoodat het eindcijfer een vermeerdering ondergaat van f 162.211.

Daar echter de opbrengst der middelen, die op f 566.615 was geraamd, f 693.137.42½, d. i. f 126 522.42½ meer dan de raming is geweest, behoeft de bijdrage uit 's Rijks schatkist slechts verhoogd te worden met f 35.688 57½ en mitsdien te worden gebracht op f 384.976 57½.

Deze uitkomst, zegt de Minister van Koloniën, kan niet onbevredigd genoemd worden, wanneer men in het oog houdt, dat de kolonie in 1908 de nadeelen heeft ondervonden van de verwikkelingen met Venezue-

la en van een mislukten oogst. Een en ander maakt het verleenen noodzakelijk van buitengewonen steun van bestuurswege, waarvoor f 21. 444,69½ is besteed. De moeilijkheden met Venezuela leidden bovendien tot een maritieme demonstratie tegen dat land, in verband waarmede op Curaçao een station voor draadlooze telegraphie werd opgericht, hetwelk f 26.765.88½ kostte.

Waren deze buitengewone uitgaven niet noodig geweest, dan had de bijdrage uit 's Rijks schatkist ruim f 10.000 beneden de raming kunnen blijven, en zulks niettegenstaande er een vrij aanzienlijk bedrag voor bijzondere maatregelen moest worden uitgegeven.

Zoo vorderde de bestrijding van het gevaar van het overbrengen van de pest, welke in Venezuela was uitgebroken, een uitgaaf van f 8000 boven de voor den quarantainedienst toegestane som.

Op memorieposten werd voorts in het geheel f 32.726.84¼ uitgegeven, nl. voor verbetering van het visscherijbedrijf f 6463.69½, voor landbouwcredieten f 12.300, voor aanbouw van een vuurtoren op Bonaire f 10.436.17, voor kosten van den aanleg van een steiger op Saba f 1240.16½ en voor onderzoek van delfstoffen f 2186.86½.

Voor overtochtskosten werden f 15.000 meer besteed, als gevolg voor een deel door de uitzending van personeel voor de uitvoering van de nieuwe belastingvoorschriften.

In verband met die voorschriften ondergingen ook enkele andere posten verhooging.

Ten gevolge van de verwikkelingen met Venezuela moest veel meer (f 4000) dan gewoonlijk aan telegramkosten worden betaald. Het onderwijs eischt f 13.300 meer; geneeskundige verpleging van onvermogenden, krankzinnigen en leprozen f 6800 meer; cultures f 13.000 meer en voor werken in het belang der waterverschaffing is ruim f 6000 meer besteed.

Tot de reeds vermelde hoogere opbrengst van de middelen hebben in het bijzonder bijgedragen: het invoerrecht met f 21.500, het accijnsrecht met f 19.000, de uitkeering van de telegraafmaatschappij met f 13.000, de posterij met f 20,000 en de vergunning tot ontginning van phosphaat met f 59.000.

Opgevischt.

Heden morgen werd in de haven het lijk gevonden van een man, die door een onbekende oorzaak te water geraakt, jammerlijk is verdronken. Het lijk was tegen een bark aangespoeld, alwaar het werd opgemerkt en door de politie, na gekist te zijn, naar het hospitaal werd overgebracht.

Inbrekers aan het werk.

Bij den Heer C. PIETERSZ is dezen nacht ingebroken. Een dief heeft zich door het wegbreken van pannen toegang weten te verschaffen en jenever en eetwaren meegenomen.

Onze wakkere politie heeft den dief reeds gevat en onder verzekerde bewaring gesteld.

Buitenland.

FRANKRIJK.

De Tijd plaatste de volgende particuliere correspondentie over den schoolstrijd. — Het Congres der „Action Liberale Populaire."

Langzamerhand begint het volk zich meer met den schoolstrijd te bemoeien, dien het ontaarde onderwijs van socialisten en vrijdenkers door schending der neutraliteit heeft losgeketend. In het departement Eure et Loire zijn de kinderen, aan wie door hun ouders de door de bisschoppen veroordeelde boeken ontnomen waren, buiten de school gesloten, in de Vogeezen geschiedde dit op honderden scholen met kinderen, die weigerden hun lessen uit dergelijke boeken te leeren, in het departement Eure hebben de ouders groote protestbetoogingen op touw gezet, en men hoort het heele land door van conflicten tusschen onderwijzers en de natuurlijke verzorgers der kinderen, die op de handhaving der neutraliteit nauwgezet toezicht beginnen uit te oefenen.

Meer nog dan de scheidingswet en de roof der kerkelijke goederen schijnt de aldus gevoerde strijd de oogen des volks te openen. Want het gezond verstand en de rechtvaardigheidszin voelen dadelijk en als bij instinct, dat de aanmatigingen van den Staat, die het kind voor zich zelf opeischt en het vormen wil naar zijn beeld en gelijkenis, even zoovele schendingen zijn van het natuurlijk opvoedingsrecht der ouders. Teekenend zijn in dit opzicht de gebeurtenissen te Hauteluce, waar de ouders een brandstapel maakten van de verderfelijke schoolboeken, die ze hun kinderen hadden afgenomen; te Pomport, waar de bevolking de raadszaal binnendrong en niet heenging alvorens zij van de vroede vaderen de toezegging had ontvangen, dat het geschiedboek van Calvet uit de gemeentelijke school zou worden verwijderd; en in het departement Ille et Vilaine, waar de prefect een deputatie van moeders ontving, die hem tegen de beruchte ontwerpen van minister Doumergue een motie van protest kwamen overreiken, behelzende „dat zij niet van zins zijn zich het recht te laten ontnemen om toezicht te houden op hetgeen den kinderen op school geleerd wordt.„

Dat het echter beslist in de bedoeling der sectarissen ligt, den christelijken ouders dit recht te ontnemen, en den schoolstrijd tot het bitter einde te voeren, blijkt niet alleen uit de kwaadaardige toosten van Briand en Doumergue aan republikeinsche feestmalen en op de Kamertribune, maar ook uit het dagen der Bisschoppen voor de rechtbanken door de quasi-beleedigde openbare onderwijzers, en het eenvoudig weigeren om recht te doen aan de klachten van ouders. Zoo schreef de afgeloopen week de onderwijzer der school te Thorigny (Seine et Marne) aan de „Vereeniging van Huisvaders", die verzocht had, het geschiedboek van Devinat door een ander van onzijdige strekking te vervangen, dat genoemde vereeniging gaarne wilde bekostigen: „Ten aanzien van Devinat's werk, dat mij door den departementalen inspecteur is voorgeschreven, heb ik de opdracht ontvangen, niet de minste rekening te houden met opmerkingen, die mij zouden gemaakt worden." Ook de Oudersbond te Ginouillac kreeg een dergelijk antwoord op zijn klacht, zelfs had de Onderwijzersvereeniging al haar leden aangespoord, om in geen geval „te bukken voor den wil der ouders." Dezen richten daarop, gesteund door den gemeenteraad, een petitie aan den inspecteur van het onderwijs, den onder-prefect, den prefect, den Academischen Raad en den Minister van Onderwijs — maar tot heden wachten zij vruchteloos zelfs maar op een kennisgeving van ontvangst. Naar in de bladen verluidt zouden de ouders, verbitterd door een dergelijke verachting van hun goedgemeende pogingen, thans een schoolstaking willen proclameeren en zelf maatregelen nemen om het onderwijzend personeel te dwingen, met hun wenschen rekening te houden.

Het is den Jacobijnen dus beslist te doen om den strijd tot het uiterste te drijven. Reeds heel spoedig kan men zich dan ook op nieuwe, tyranieke maatregelen voorbereid houden, mede in verband met het besluit der loge, om van nu af door haar leden scherp toezicht te doen houden op het doen en laten der bijzondere scholen, en de bedreiging van Briand met maatregelen, tegen „het drijven der Bisschoppen", maatregelen, die geen andere kunnen zijn dan rechtstreeksch ingrijpen in de innerlijke organisatie van het christelijk onderwijs.

Ook op het zesde congres der „Action liberale populaire," dat de laatste dagen van November werd gehouden, is de schoolstrijd ter sprake gebracht, die trouwens tegenwoordig op alle agenda van katholieke vergaderingen staat vermeld.

Het Congres, dat door talrijke katholieke Senaats en Kamerleden werd bijgewoond, was voornamelijk aan politiek en socialistenquaesties gewijd. Zoo bepleitte Grousseau het recht der staatsambtenaren om buiten hun kantoortijd van hun staatkundige en godsdienstige gevoelens te doen blijken en voorts dat zij niet de slachtoffers van godsdientshaat en favoritisme mogen worden; de Gailhard Baucel betoogde de noodzakelijkheid van een goede beroepsvertegenwoordiging en graaf de Mun leidde de conclusie in: „Er is en er kan geen wettelijke organisatie van de Kerk plaats hebben buiten Rome." Voorts nam het Congres moties aan in zake de evenredige vertegenwoordiging, verspreiding van goede lectuur, regeling van den arbeid, werkloosheid pensioenen, het sweetingsysteem enz.

Het onderwijsvraagstuk werd behandeld door den leider der „Action liberale populaire", Jacques Piou, die door zijn groote welsprekendheid ook ditmaal weder het congres tot geestdrift voor de goede zaak wist te bewegen. Alle eerlijke lieden — zeide hij — tot welke partij zij ook mogen behooren, zijn het ten minste op dit punt eens, dat de ouders het recht hebben naar de uitspraken van hun geweten hun kinderen op te voeden. Hulde verdienen daarom de Bisschoppen, die als goede Franschen en trouwe wachters van het geloof voor 't recht van 't ouderlijke geweten zijn opgekomen. Zooals de toestand nu geduld en van hoogerhand bevorderd wordt, is hij eenvoudig onverdraaglijk, want duizenden vaders en moeders worden gedwongen eenvoudig de tyranie te ondergaan van onderwijzers, die als heer en meester over de ziel des kinds beschikken. Het kostelooze maar verplichte onderwijs beteekent het hoop drijven der geheele Fransche jeugd onder de banier des ongeloofs en een stilzwijgende inbeslagname van de rechten des huisgezins. Zoolang aan de handhaving van het eerlijke neutrale onderwijs alle waarborg ontbreken, blijft dit onderwijs het afschuwelijkste middel van onderdrukking in de handen der vrijmetselaars, ja, een mes, dat voortdurend op de keel des volks is gericht.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO